

ADVENT SZEMLE

2022. JANUÁR: ELŐTTEK MEGY... + NYERNI VAGY VESZÍTENI + A VIZSGÁLATI ÍTÉLET
ÉS A SZOMBAT KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉS + EUCHARISZTIKUS VENDÉGSZERETET
+ EGÉSZSÉG ÉS LELKISÉG + AZ ÁLHÍREK (FAKE NEWS) A BIBLIA SZEMSZÖGÉBŐL
+ KI A VÁROSOKBÓLI! + A 666-OS SZÁM KÖRÜLI BOTRÁNY + A MEGPRÓBÁLTATÁS ÖRÖME

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉ VÁROKNAK

Legyünk barátok!

LELKI WELLNESS

előadás-sorozat

IDŐPONT:

2022. február 12–19. között
minden este 18:00 órától

ELŐADÓ:

Dr. Szabó László lelkész, tanár

KÖZVETÍTI:

a Reménység–Speranța Tv és a közösségi média
(facebook és youtube)

Értesítsd idejében a rokonaidat, szomszédaidat, ismerőseidet!

ELŐTTETEK MEGY...

Év elején két szót szeretnék a figyelmetekbe ajánlani. Ez a két szó így hangzik: „előttetek megy” (Máté 28:7). Mit jelent ez a szókapcsolat? Hogyan tudja ez az egyetlen ige bearanyozni a 2022. évet és egész életünket?

Ez az ige mindenekelőtt azt jelenti, hogy a hívő ember számára *a cél meg van határozva*: „Előttetek megy Galileába.” Olyan jó, hogy ebben az évben nem kell céltalanul bolyonganunk, keresgelnünk, hogy milyen célokat tűzünk magunk elé! Csak figyelni kell az ígére, és megvan a cél: „Előttetek megy Galileába, ott meglátjátok Őt.” Ez azt jelenti, hogy a hívő embernek célja van. Nem a semmibe megy, hanem tudja, hogy boldog végkifejlet felé halad.

A másik, amiről az ige beszél nekünk: nemcsak a cél van meghatározva a hívő ember számára, *hanem az irány is*. A célt majd csak később látjuk, az irányt viszont azonnal látnunk kell. Az asszonyok nem a sír felé, hanem a sírtól mennek el. Ott a lendület az életükben, és a csüggedés helyett a reményesség, mert olyan kijelentést és bátorítást kapnak, hogy az megváltoztatja életük irányát. „Előttetek megy...” – a te életedet is megváltoztatja ez a kijelentés? Merre mégy, merre futsz ebben az új esztendőben?

Ha előttünk megy Jézus, *akkor mi kitaposott ösvényen járhatunk*. Olyan úton, amelyen már járt valaki előttünk. A hívő ember mindig olyan úton halad, amelyet Jézus Krisztus már kitaposott előtte. Olyan Istenünk van, aki már az Ószövetség lapjain is előttünk ment. Nappal felhő-, éjjel tűzoszlopban. Ezt mondja Mózes az Úrnak: „Uram, ha nem jössz velünk, akkor ne vigyél ki minket innen! Akkor nem megyünk, inkább megállunk! Nem szedjük fel a sátrakat, nem pakoljuk össze a családot!” A kijelentés csodálatos lehetőséget rejt magában azért, hogy *minden ige többszámúban szerepel*. Nem azt mondja az angyal, hogy *előtted megy, menj és hirdesd*, hanem azt, hogy *előttetek megy, menjete, hirdessétek, és meglátjátok Őt...*

Mind-mind többes számban. Vagyis adott a csodálatos üzenet, miszerint amikor Jézus Krisztust követjük, nem kell egyedül tennünk. Vannak testvérek, akikkel együtt mehetünk. Ezt hívjuk a gyülekezet csodájának. Isten népe számára csodálatos lehetőség, hogy együtt haladhatunk az úton, és ez a csoda 2022-ben is adott számunkra. Nem az út nehézségeitől kell félnünk, hanem ebbe az ígérebe kapaszkodnunk! Jézus nem azt ígéri az övéinek, hogy *könnyű lesz az út*, hanem azt, hogy előttünk megy egészen a cél eléréséig.

Azt szeretnénk, hogy Isten megmentsen bennünket a nehéz utaktól, sőt, egyáltalán ne legyen részünk nehéz utakban. De ne ez legyen a kérésünk! Kérjük azt Istentől, hogy menjen előttünk ezeken az utakon! Jézus már amúgy is mindent bejárt előttünk. Lehet, hogy félünk az öregségtől, a betegségtől és a haláltól – Jézus még ezeket az utakat is megtette előttünk! Viselte betegségeinket, hordozta fájdalmainkat. Tudja, mi a fájdalom, tudja, mi a halál, mert Ő már megtette ezt az utat, előttünk jár. Amikor felment a mennybe, ezt mondta: „Elmegyek, hogy helyet készítsek nektek. És ha majd helyet készítettem nektek, eljövök és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek”.

Ez a végső cél. Hányszor kérdezik majd meg Isten országában az angyalok vagy a hittestvéreink: Hogy kerültél ide? Hogy lehetséges, hogy te is itt vagy? Legyen majd mindannyiunk válasza erre a kérdésre ez: Azért lehetek itt, mert Jézus ment előttem! ■

Balla Loránd, a Romániai Unió Kiadványok és Etnikai Csoportok Osztályának igazgatója

TARTALOM

3 Vezércikk

Balla Loránd
Előttetek megy...

4 Lelkiség

Dr. Ștefan Radu
Nyerni vagy veszíteni

6 Hitelvek

Emilian Niculescu
A vizsgálati ítélet és a szombat közötti összefüggés

8 AMICUS

Cristian Modan, Ruben Sava
A bukaresti „AMICUS” Adventista Diákegyesület

10 A kereszténység története

Dr. Benone Lupu
Eucharisztikus vendégszeretet

12 Hitvédelem

Dr. Dan Constantinescu
Kettősség és dualizmus között – A teremtés egyensúlyától az ellentétek összeapásáig

14 Egészség

Dr. Oana Sîrbu
Egészség és lelakiség

17 Vélemények

Erwin Kestner
Az álhírek (fake news) a Biblia szemszögéből

22 Elmélkedés

Dr. Daniel Nițulescu
Ki a városokból! (I)

26 Teológia

Florin Lăiu
A 666-os szám körüli botrány (I)

30 Szívtől szívnek

Aurel Neațu
A megpróbáltatás öröme

31 Gyermekoldala

Alina Chirileanu
Kalandozás a Biblia világában

NYERNI VAGY VESZÍTENI

A következő figyelmeztetést János apostol hagyta ránk: „Vigyázzatok magatokra, hogy el ne veszítsük, amit munkáltunk, hanem teljes jutalmat nyerjünk!” (2Jn 1:8). Ne veszítsük el tehát munkánk jutalmát! De milyen munkáról, és milyen jutalomról beszél itt az Úr szolgálója? Nem lehet más, csak az, amit az Úr Jézus Krisztus is mondott: „Mert aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt; aki pedig elveszti az ő életét én érettem, megtalálja azt. Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall? Avagy micsoda váltságot adhat az ember az ő lelkéért?” (Mt 16:25-26).

Itt az örök élet elvesztéséről van szó, amit nem engedhetünk meg magunknak. Úgy kell imádkoznunk és eljárunk, hogy ne érjen bennünket ilyen végzetes veszteség.

„Az Isten városába lépőknek arany koronát tesznek a fejére. Olyan örömteli jelenet lesz ez, amelynek elmu-

lasztását egyikünk sem engedheti meg magának” (Ellen G. White: *A Te Igéd igazság*, 7. köt., 988. o.).

Viszont nem minden veszteség végzetes. A szombatiskolában tanultunk a nevelésről, és megértettük, hogy a Biblia alapján véve az isteni nevelés könyve, amely nélkül elveszünk.

Nevelés. Hasznos dolog a gyermekeinket már zsengekorukban megtanítani arra, hogy ebben az életben lesznek sikereik, de kudarcaik is, lesz részük nyereségben, de ugyanúgy veszteségben is. Nehogy azt képzeljék, hogy mindig csak nyerni fognak, mindig csak sikereket könyvelhetnek el. Ha ebben a tévhitben nőnek fel, keserű csalódásokat fognak átélni, amelyek még az egészségükre nézve is károsan hatnak majd.

Nyerhetsz vagy veszíthetsz. A siker elviseléséhez egyetlen erőnyre sincs szükség, viszont ha igazi emberként

Meg kell tanulni veszíteni zavarok, zavarkeltés, gyalázkodás, hazudozás és vádaskodás nélkül.

Meg kell tanulni méltósággal veszíteni és civilizáltan viselkedni a nyertes iránt, el kell ismerni a sikerét, gratulálni neki, sőt érdektelenül támogatni kell őt. Ilyen a keresztény magatartás.

szeretnéd átvészelné a veszteségeket, az Isten Igéjére alapuló helyes képzésre van szükséged.

Szaddám Huszein az egyik fiát bízta meg az iraki sportélet megszervezésével. A sportolók épp az Olimpiai Játékokra készültek, amikor az ifjabb Huszein így szólt az egyik atlétához: „A sportban lehet nyerni, de lehet veszíteni is. Ha nyersz, akkor dicséretben részesülsz, és tisztelni fognak. Ha viszont veszítesz, akkor többé ne kerülj a szemünk elé!” Ilyenek a kényuralki szabályok: a sikert vagy jutalmazták vagy nem, a veszteségeket viszont szigorúan büntetik.

Nem ez az ösztönzés legjobb módja a sportolók, iskoláskorúak vagy bárki számára. A siker megjutalmazása és a sikertelenség elfogadása (vagy legalább vigasztalás való részesítése) sokkal jobb eredményekhez vezethet. Az igazán demokratikus, civilizált országok általában ezt az utat választják.

Meg kell tanulni veszíteni zavarkeltés, gyalázkodás, hazudozás és vádaskodás nélkül. Meg kell tanulni méltósággal veszíteni és civilizáltan viselkedni a nyertes iránt, el kell ismerni a sikerét, gratulálni neki, sőt érdektelenül támogatni kell őt. Ilyen a keresztény magatartás.

Némelyek azonban nem tudnak veszíteni. Annál veszélyesebbé válnak, minél magasabb pozícióban éri őket a veszteség. De mi a helyzet velünk? Megtanultuk-e a veszítés filozófiáját és működési elveit?

Figyeljük meg, mit mondott Pál apostol néhány elégedetlen korinthusi személynek, akik egymást (keresztényt a keresztényt) törvényszék elé idézték: „Hanem atyafi atyafival törvénykezik, mégpedig hitetlenek előtt? Egyáltalán már az is gyarláság ti bennetek, hogy törvénykeztetek egymással. Miért nem szenveditek inkább a bántalmazást? Miért nem tűritek inkább a kárt?” (1Kor 6:6-7).

Miért nem tűritek el az igazságtalan bánásmódot? Miért nem szenveditek el inkább a kárt? És még hozzátenném: Ha már nyilvánvaló a veszteségetek, miért nem törődtek bele?

Én azt hiszem, hogy itt a jellemről van szó. Aki a mennybe készül, eltűri az igazságtalanságot, a veszteséget és a kárt. Tűr és nem zúgolódik. Mint a keresztényekké lett zsidók: „Emlékezzetek pedig vissza a régebbi napokra, amelyekben minekutána megvilágosítottatok, sok szenvedéstelen küzdelmet állottatok ki, midőn egyfelől gyalázásokkal és nyomorgatásokkal nyilvánosság elé hurcoltak titeket, másfelől társai lettetek azoknak, akik így jártak. Mert a foglyokkal is együtt szenvedtetek, és vagyontok elrablását örömmel fogadtátok, tudván, hogy néktek jobb és maradandó vagyontok van a mennyekben” (Zsid 10:32-34). És mint legnagyobb Példaképünk: „Aki szidalmaztatván, viszont nem szidalmazott, szenvedvén nem fenyegetőzött; hanem hagyta az igazságosan ítélőre” (1Pt 2:23).

Az első, akit felmérhetetlen veszteségek értek, maga Isten. A fellázadt kerub, Lucifer miatt elveszítette az an-

gyalok egyharmadát. Ez nagyon fájhatott Neki. Arról sehol sem olvassuk, hogy az elveszített angyalok helyett másokat teremtett volna. A földi ember érdekében lefektette a megváltási tervet, majd a bűnbeesés után gyakorlatba is ültette azt. Isten Bárányának áldozata által nagyon sokan megváltásban részesülnek, és majd ők veszik át az elbukott angyalok helyét, ellenben Ádám utódainak nagyobb hányada el fog veszni. Ezeket a veszteségeket szenvedte el, és szenved el ma is Isten. Ő azonban nem gyötörődik, mivel tud veszíteni! Pedig mennyire fájhat Neki!

De mi a helyzet velünk? Térjünk vissza a gyermekek neveléséhez! Ajánlatos megtanítanunk őket arra, hogy az életben szembesülni fognak veszteségekkel és kudarcokkal is, a nevelés és a fegyelmezés által fel kell készítenünk őket férfiasan szembeszállni a veszteségekkel.

Viszont nekünk, szülőknek is szükségünk van erre a felkészülésre, mivel a veszteségek elviseléséhez elengedhetetlen méltóságteljes magatartással példát kell mutatnunk gyermekeinknek. Az 1970-es évek elején Târgu Jiu városában az egyik édesapa így szólt az őszi pótvizsga előtt a lányának: „Ha nem sikerül a vizsgád, többé ne gyere haza!” A vizsga nem sikerült, és az édesapa elveszítette a lányát, aki félve az otthoni megtorlástól, mérget ivott és meghalt. Figyeltem az utcán végig vonuló gyászmenetet. Az emberek szörnyülködtek. Hallottam, amint egyikük dühösen kérdezte: „Milyen apa az, aki így bánik a lányával?”

Ti hogyan járnátok el? Elmondom, hogy én mit mondtam volna: „Lányom, ne aggódj! Tégy meg minden tőled telhetőt, és én segítek, hogy sikerüljön a vizsgád! Ha mégsem sikerül, az sem a világ vége. Nem te vagy az első bukott diák, és az utolsó sem. Melletted állunk, fogadunk egy magántanárt, hogy bepótold, amit elmulasztottál. A szüleid vagyunk, szeretünk téged, és mindenben támogatunk. Számíthatsz ránk!”

Ez már jobban tetszik? Hát nem ez a természetes? Nem csak arra kell megtanítanunk a gyermekeinket, hogyan viseljék el a kudarcokat, hogyan álljanak fel és menjenek tovább, hanem a mi magatartásunknak is ilyen lelkületről kell tanúskodnia.

Veszítettél? Nem te vagy az első, de az utolsó és az egyedüli sem. Ne okolj és ne gyalázz másokat, ne támadj másokra! Légy igazi hívő, és gyakorolj keresztény önfegyelmet, mint Jézus! Ámen! ■

**A KUDARC
LECKÉJE
ȘTEFAN
RADU**

**HASZNOS DOLOG
A GYERMEKEINK-
KET MÁR ZSENGE
KORUKBAN MEGTA-
NÍTANI ARRÁ, HOGY
EBBEN AZ ÉLETBEN
LESZNEK SIKEREIK,
DE KUDARCAIK
IS, LESZ RÉSZÜK
NYERÉSÉGBEN, DE
UGYANÚGY VESZ-
TESÉGBEN IS.**

Dr. Ștefan Radu, nyugdíjas lelkipásztor, a hittudomány doktora

A VIZSGÁLATI ÍTÉLET ÉS A SZOMBAT KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉS

„Ezt mondván nagy szóval: Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget: mert eljött az ő ítéletének órája; és imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, és a tengert és a vizek forrásait.” (Jel 14:7)

Már az advent mozgalom kezdetén tisztává vált a mozgalom képviselői számára, hogy a hármass angyal üzenet a föld történelmének utolsó szakaszára vonatkozó jelenvaló igazságot képezi. Megértették, hogy ez az időszak előzi meg Jézus eljövételét, és hogy rájuk hárul a szent feladat hirdetni az egész világon az evangéliumot „minden nemzetségnek és ágazatnak, és nyelvnek és népnek” (Jel 14:6).

Az adventisták az első angyal által hirdetett „ítéletnek órája” kifejezés alatt – a Dán 8:14-ben található prófécia alapján – az 1844-ben kezdődő vizsgálati ítéletet értették. Az angyali üzenet végén pedig felhívás hangzik el Annak imádatára, „aki teremtette a mennyet és a földet, és a tengert és a vizek forrásait.” Ebben a Tízparancsolatban leírt szombat parancsát fedezték fel. Egyedül a negyedik parancsolat fejezi ki, hogy pontosan miként is kell megemlékeznünk az isteni teremtésről. Ezek az üzenetek elsődlegességet élveztek szóbeli és írott üzeneteikben, a hármass angyal üzenet pedig emblematikus értéket nyert, az egyház logójává vált, a „szombat” szó pedig egyházunk nevébe is bekerült.

De miben is áll a kapcsolat az utolsó ítélet és a szombattartás között? Jelen írásomban megpróbálok válaszolni erre a kérdésre.

Az Isten mint a menny és a föld Teremtője iránti imádat fontosságának ismételt hangsúlyozása a végidőre jellemző történelmi körülményeknek köszönhető. Párhuzamosan a Jézus Krisztus eljövételét megelőző eseményekre utaló bibliai prófécia iránti érdeklődéssel, a tizenkilencedik század első felében megjelent és lendületet vett az evolucionizmus tana, amely szembefordult mind a teremtéssel, mind pedig Isten létezésével.

Így jelent meg 1802-ben „az evolúció első teljes teóriája”, amelyet a francia Jean-Baptiste Lamarck dolgozott ki. Jean-Baptiste Lamarck a Francia forradalom egyik szülötte volt, viszont nem politikai, hanem ideológiai vonalon tűnt ki a természettudományok terén. A forradalom híres jelmondata – „Szabadság, egyenlőség, testvériség!” – ledöntötte az addig létező összes tekintélyt: politikai téren – a királyságot; vallási téren – a papságot; ideológiai téren – a Bibliát, amit Párizs utcáin égettek el (ekkor teljesedett Jel 11. fejezetének jóvondolása).

Hatalmi úr keletkezett, amit minél előbb be kellett tölteni. Politikai vonalon megjelent a Köztársaság, vallási téren pedig létrehozták az ésszerűség kultúráját. A Biblia el-

vetése nyomán keletkezett ideológiai úr miatt, valamint a „honnan jövünk”; „kik vagyunk?”; „merre tartunk?” kérdések megválaszolásához kellett egy új ideológia, amely helyettesítheti a teremtéssel kapcsolatos bibliai igazságot.

Mint már említettem, Lamarck forradalmasította a tudományos körök által addig elfogadott elméleti magyarázatokat. Addig túlsúlyban a „katasztrófizmus” volt elfogadott, miszerint a Föld hatalmas csapások, földrengések, tűzvészek és árvizek folytán bizonyos időközönként elpusztult. Ez az elmélet elfogadta a bibliai özönvíz valóságát. Lamarck azonban támadást indított a katasztrófaelmélet leghíresebb képviselője, a francia Cuvier ellen, és bevezette az „aktualizmust” (egyfajta uniformizmust), mely szerint világunk az általunk ismert jelenségek alapján működik. A következőket írta 1809-ben: „Sosem szabad megengednünk, hogy természetén kívüli dolgok fészkeljék be magukat ésszerű gondolkodásunkba, amiket pozitív értelemben sosem fogunk megismerni.”

Lamarck nem is sejtette, hogy evolucionista elméletének bevezetésével valójában Péter apostol jóvondolása teljesedett és igazolódott be. Ez a prófécia előre jelezte azon esemény bekövetkeztét, amely a föld történelmének egyik jellegzetes végidei jegyét képezi majd. Megjegyzendő, hogy addig a tudósok sem a teremtést, sem az özönvíz valóságát nem vonták kétségbe.

„Tudván először azt, hogy az utolsó időben csúfolkodók támadnak, akik saját kívánságaik szerint járnak, és ezt mondják: Hol van az ő eljövételének ígérete? Mert amióta az atyák elhunytak, minden azonképpen marad a teremtés kezdetétől fogva. Mert készakarva nem tudják azt, hogy egek régtől fogva voltak, és föld, mely vízből és víz által állott elő az Isten szavára; amelyek által az akkori világ vízzel elborítottván, elveszett.” (2Pt 3:3-6)

Megdöbbenően pontos ez a jóvondolás az „utolsó idő” jellegzetességeire vonatkozóan:

– Az „aktualizmus”: *Mert mióta az atyák elhunytak, minden azonképpen marad...*

– A teremtés tagadása: *Mert készakarva nem tudják azt, hogy egek régtől fogva voltak, és föld, mely vízből és víz által állott elő az Isten szavára...*

– A bibliai özönvíz tagadása: *Amelyek által az akkori világ vízzel elborítottván, elveszett.*

Természetesen nem csupán ezek a profetikai képek jelzik a végidő kezdetét. Íme:

– Napóleon parancsára a francia Berthier tábornok le tartóztatta VI. Pius pápát (1798), s ezzel halálos sebet ejtett a pápaságon.

- A tudás növekedése (Dán 12.).
- A hármaskor üzenet, mint a világot figyelmeztető utolsó üzenet hirdetése.

J-B. Lamarck csupán előfutára volt az evolucionizmusnak. Charles Darwin 1835-ben a Galápagos-szigetekre utazott. Megfigyelései és későbbi kutatásai jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy 1858-ban Alfred Russel Wallace-szal együtt (rőla tudjuk, hogy gyakorló spiritiszta volt) kiadták az új evolúciós tant, amelyhez később Darwin részletes magyarázatot szolgáltatott „A fajok eredete” című, 1859-ben kiadott művében. Míg a negyedik parancsolat megváltoztatása a Katolikus Egyház által hivatalosan is beismert vallási aktus volt, melynek következményeként a kereszténység lemondott a Teremtő által elrendelt igazi nyugalomnapról, most az evolucionizmus igyekszik megadni a kegyelemdőfést. A tudomány nevében nemcsak a teremtés igazságát tagadja, amit „mítosz-ként és legendaként” kezel, hanem tagadja magának Istennek a létezését is. Az elmélet mögé felsorakozott a különféle szakágakra specializálódott tudományos elit: biológusok, archeológusok, geológusok. Így jelentek meg új tudományágak azzal a céllal, hogy bebizonyítsák az evolucionizmus tanának igazságát, s ezáltal ideológiai alapot szolgáltatassanak az ateizmusnak, amelyet immár a legnyilvánvalóbb és legszilárdabb elvnek tartottak.

Láthatjuk tehát, hogy a mindentudó Isten miért készítette elő már jó előre a világgraszoló üzenetet, amely emlékeztet az ég és a föld Teremtője iránti imádatra, és helyreállítja azt. Amennyiben a protestantizmus történelmi szerepe abban merült ki, hogy a második parancsolat szerinti imádatot kellett visszaállítania, az adventizmus történelmi küldetése rehabilitálni a negyedik parancsolat érvényességét.

Az erkölcsi törvény negyedik parancsolatának van még egy fontos jellegzetessége: az első három parancsolat tiszteletben tartásának az alapját és egyben a próbáját is képezi. Aki elismeri, hogy Isten az ég és a föld Teremtője, és hogy Őnéki tartozik hálával a létezéséért, nem fogad el más isteneket (első parancsolat); a Teremtő helyett nem egy teremtkor keletkezett anyagot imád (második parancsolat), és megfelelő módon tiszteli az Urat (harmadik parancsolat).

A teremtés leírásából tudjuk, hogy a szombati nyugalomnapot azután rendelte el Isten, miután az előző nap megvizsgált mindent, amit teremtett, és megállapította, hogy minden igen jó. Az első szombat nyugalma nem csupán a munka beszüntetését jelentette, hogy majd a következő napon folytatódjék a teremtés, hanem egy teljes mértékben befejezett, tökéletesen elvégzett munka utáni nyugalmat. Ennek értelmében a szombat egyféle minőségellenőri bélyegzőt jelent, amivel Isten ellátta alkotását. Ebben rejlik a végső ítélet és a szombat közötti összefüggés. Közvetett módon az ítéletben azt vizsgálják meg, hogy az újjáteremtés munkája a hívő emberben megtörtént-e teljesen vagy sem. A mindenkire érvényes utolsó ítélethirdetés pedig a következőképpen hangzik:

„Aki igazságtalan, legyen igazságtalan ezután is; és aki fertelmes, legyen fertelmes ezután is; és aki igaz, legyen igaz ezután is; és aki szent, szenteltessék meg ezután is.” (Jel 22:11)

Nyilvánvaló, hogy egy ilyen rendelkezés csak az élőkre vonatkozhat. Csak ők folytathatják az életüket vagy a ferőben, vagy a szentségben.

Amint az első szombat a tökéletes és befejezett munka pecsétjét jelentette, hasonlóképpen a szombat az ember megszentelődése Isten által véghezvitt munkájának a jele (Ez 20:12,20). Erről a nyugalomról írt Pál apostol a Zsidókhoz írt levelében. Ez az a nyugalom, amelybe Józsué nem tudta bevezetni Izrael népét, és egyetlen ember sem lett volna képes rá. Mindazonáltal az apostol arra bátorít, hogy lépünk a teljes mértékben befejezett és tökéletes munka nyugodalmába.

**A TEREMTŐ
ELISMERÉSE
EMILIAN
NICULESCU**

„Mert aki bement az ő nyugodalmába, az maga is megnyugodott cselekedeteitől, amiképpen Isten is a magáétól, igyekezzünk tehát bemenni abba a nyugodalomba, hogy valaki a hitetlenségnek ugyanazon példájába ne essék.” (Zsid 4:10-11)

Ennek értelmében tehát az elpecsételés az élők fölött zajló ítélet alatt következik be. Isten pecsétjének jele pedig a szombat, amelyet megkapnak mindazok, akik a vizsgálati ítéletben feddhetetleneknek lesznek nyilvánítva, és akiknek az életében befejeződött a megszentelődés munkája. Ők többé nem követnek el vétket, amiért bocsánatot kellene kérniük, és nincs több legyőzendő bűnük. Ők már beléptek az üdvösség nyugodalmába.

MEGJEGYZÉS: Alfred Russel Wallace

Alfred Russel Wallace volt a világ egyik legkiválóbb biológusa, aki 1858-ban elküldte az evolúcióelméletet kidolgozó Charles Darwinnak a fajok természetes kiválasztódásáról szóló elméletének egyik másolatát, még mielőtt Darwin közzé tette volna a saját tanait. Egyesek szerint Darwin nem értett bizonyos állításokat, mint például a divergens evolúcióval kapcsolatos elméletet addig, amíg Wallace részletes magyarázatokkal nem szolgált. Wallace azonban egy olyan terület iránt is érdeklődött, ami nem tartozott a tudomány világához. Pontosabban spiritiszta szeánszokon vett részt, mert hitte, hogy így sikerül kapcsolatba lépnie a szellemi világgal. A szeánszokon hosszú időt töltött az ektoplazmára várakozva (olyan váladék vagy testnedv, ami a spiritiszták szerint kapcsolatot teremt a fizikai és a spirituális világ között). Sőt mi több, egy adott pillanatban Wallace azt hangoztatta, hogy tudományos munkásságának nagy részét a szellemi világgal való kommunikáció ihlette. Bár fontos tudományos módszereket birtokolt, ezekről nagyon ritkán beszélt.

(A TÖRTÉNELEM TITKAI: „Tudósok, akik minden tudományos alap nélküli dolgokban hittek” – megjelent 2013. október 27-én) ■

Emilian Niculescu, nyugdíjas lelkipásztor

A BUKARESTI „AMICUS” ADVENTISTA DIÁKEGYESÜLET

Mi tartja össze a fővárosi adventista egyetemistákat?

A bukaresti AMiCUS Egyesület a társadalmi, intellektuális és lelki fejlődéshez szükséges megfelelő keretet biztosítja az egyetemisták számára. Bár az évek telével váltják egymást a generációk, minden nemzedék az előtte levők tapasztalatával gazdagszik a tervek, a tevékenységek és a kreatív programok kivitelezése terén. A bukaresti egyetemisták továbbra is jótékony hatással vannak az akadémiai környezetre, mivel képesek változást előidézni és új kapcsolatokat kiépíteni.

Az egyesület jelmondata: „Gyertek, legyünk barátok!”

A péntek esti találkozók éneklésből, bibliai előadásokból és közös tevékenységekből állnak. Nem hiányozhat az immár 3 éve rendszeresen megtartott bibliai témájú verseny sem, amely az ösztönző jutalmak által készíti az ifjakat a Biblia naponkénti tanulmányozására. A szerdai „Ima-műhely” barátságos környezetet teremt a lelki vonatkozású beszélgetésekhez, imádkozáshoz, énekléshez és egy kis falatozáshoz meg teázáshoz. A keddi estére különböző területeken dolgozó szakembereket hívunk meg, vagy közös játékokat, projekteket szervezünk. A táborok és kirándulások tartós barátságok kialakulásához és tapasztalatok megszerzéséhez segítik az ifjakat.

Egyesületünk több jelentősebb projektben vesz részt. Az „Életcsepp” nevű projektünk révén például rendszeres véradásra bátorítjuk az embereket, ami több száz

emberéletet mentett már meg. Ennek a projektnek a legutóbbi, IX. kiadása épp novemberben zárult. Ezt a modellt időközben egyesületünk további nyolc fiókszervezete is átvette itt, Romániában és a Moldovai Köztársaságban. A bukaresti AMiCUS találkozói szívesen látunk minden egyetemistát, hiszen egyesületünk motója is erre buzdít: „Gyertek, legyünk barátok!”

Az egyesület káplánjainak üzenete

A bukaresti AMiCUS Egyesület tagjai számos tekintetben hasonlítanak a Babilonban élő négy diákra, akikről a Dániel könyvében olvashatunk. Hozzájuk hasonlóan az AMiCUS tagjai egy modern Babilonban, a kétes értékek és szépen csomagolt kísértések fővárosában tanulnak. Ők is elkerültek hazulról, távol vannak a szeretteiktől, ezért szükségük van olyan társakra, akik úgy érznek és hisznek, mint ők. A közösségben egy igazi nagy család tagjainak érezhetik magukat.

Az AMiCUS találkozóit és projektjeit hozzájárulnak ahhoz, hogy mindenki megtalálja a másokért végzett szolgálat gyakorlati módszereit. Együtt tanulmányoznak, imádkoznak és dolgoznak. Ha pedig aggodalmaik és félelmeik támadnak, hit által egymást bátorítják és erősítik. A bukaresti AMiCUS tulajdonképpen egy másik otthon jelent számukra. ■

Cristian Modan,
a bukaresti
AMiCUS káplánja

Jézus tizenkét tanítványához hasonlóan a bukaresti AMiCUS Egyesület diákjainak abban az örömben lehet részük, hogy miközben tanulnak és készülnek a kapott küldetésre, egymást támogatják, hogy Krisztus közelében maradhassanak. Mindez egy olyan környezetben zajlik, amely megfelelő keretet nyújt a közös fejlődéshez és a tapasztalatok szerzéséhez. Jézus mellett a kiképzés időszaka minden egyes tanítvány számára valami mást jelentett.

Így van ez az ifjak életében is. Az egyetemista élet különböző módon hat rájuk. Mi azt szeretnénk, hogy diákéveik végén mind felkészülten lépjenek ki az életbe,

hogy ne csak a szakterületükön – orvosként, kutatóként, építészként vagy mérnökként, jogászként vagy újságíróként, közgazdászként vagy tanárként – állják meg a helyüket, hanem bárhová is vezeti őket Isten, a tanítványokhoz hasonlóan vállalják fel és teljesítsék a nagy misszióparancsot: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket”, és zárják szívükbe az Úr ígéretét: „És ímé én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Ámen!” (Mt 28:19-20). ■

Ruben Sava,
a bukaresti
AMiCUS képlánja

EUCHARISZTIKUS VENDÉGSZERETET

Ezekben a napokban az olaszországi Evangélikus Egyházak Szövetsége közvélemény-kutatást indított egy vallásközi úrvacsora megszervezéséről. Különböző vallású papok, lelkészek, diakónusok, szerzetesek, laikusok és tanárok fejtették ki a véleményüket. Egyre többen támogatják az ötletet. Gyakorlatilag egy nyilvános, ökumenikus, több vallásfelekezet által szervezett úrvacsoráról van szó, amelyen vallásától függetlenül bárki részt vehet.

Az ötlet még 1999-ből származik, amikor Sant'Angelo Scalóban egy don Vitaliano nevű katolikus pap és Antoniu Squitieri metodista lelkész együtt celebrálták a nagyszerdai misét, amely katolikus szertartású úrvacsorával zárult. A lelkész prédikált, majd a pap kért áldást a kenyérre és a borra. A rendezvény nagy port kavart az olasz sajtóban, és heves vitákat robbantott ki, de rövid időn belül változott a közhangulat, mivel mind a metodista, mind pedig a valdens gyülekezetek egyre nagyobb nyitottságot tanúsítottak, míg végül Paul Ricca valdens teológus lett a közös úrvacsora ötletének egyik népszerűsítője. Az ötlet vitákat szült mind a protestáns, mind a katolikus közösségekben.

Nagyon sok keresztény számára a kereszténység jövőjét a vallási egység jelenti. Amint elhangzik az *Ut unum sint* enciklikában is, „feltevődik a kérdés, hogy még mekkora utat kell megtennünk addig az áldott napig, amikor majd megvalósul a hit teljességének egysége, és teljes egyetértésben részesülhetünk az Úr szent eucharisztijából...” (III/77). Az egység jele a vasárnap.

Nyilvánvalóak egyes egyházak, intézmények és egyesületek egyre erőteljesebb próbálkozásai a vasárnap elfogadására vonatkozóan. Több mint 150 évvel ezelőtt Ellen White is rámutatott, hogy mekkora fontosságot tulajdonítanak majd ennek a napnak.

Az egyik pápai enciklikában olvassuk: „Különleges fontossággal bír az eucharisztia való részvétel vasárnap... Ez a nyugalomnap – melynek középpontjában az eucharisztia áll – világosságot áraszt a hét többi napjára, bennünket pedig arra buzdít, hogy gondoskodjunk a természetről és a rászorulókról” (*Laudato si*, 237).

Noha a vasárnap kérdése alapvető, láthatjuk, hogy legalább egy másik elem is meg fogja határozni az ökumenizmus jövőjét. A még II. János Pál pápa idejében kiadott *Ut unum sint* pástori levél szerint „a teljes egység megvalósítása érdekében szükséges személyre szabottan kezelni a tanulmányozott érveket, úgymint: 1) a Szentírás és a Hagyomány viszonyát; 2) az eucharisztia, Jézus Testének és Vérének szentségét; 3) a püspök-presbíter-diakónus hármasság pástori szentségét; 4) a pápa és a vele közösségben levő püspökök egyházi küldetésének mint a hit megtartásának tekintélyét Jézus által; 5) Szűz Máriának, Jézus anyjának és az egyház szent, lelki Nagyasszonyának elfogadását, aki közbenjár Jézus tanítványaiért és az egész világért” (III/79).

Itt a Katolikus Egyház öt alaptétele van felsorolva. Ugyanezt teszi a *Laudato si'*, miközben rámutat, hogy mindezek „középpontjában” az eucharisztia áll. Az előttünk lévő időszakban a legádázabb csaták az eucharisztiaival kapcsolatosan dúlnak majd. A jövőbeni ökumenikus viták az úrvacsorával, mint Jézus tényleges testének és vérének a Katolikus Egyház által hirdetett formájával kapcsolatosan folynak majd. A protestáns egyházak egyre sürgetőbben hangoztatják, hogy be kell vezetni a vallásközi úrvacsorát, ami aranyalkalmat szolgáltat e tan elfogadtatására.

Máris felmerül a kérdés: beszélhetünk-e közös úrvacsoráról? Egyáltalán megszervezhető-e az úrvacsora olyan egyházak által közösen, amelyeknek merőben eltérő a teológiája? A pap és professzor Dumitru Stăniloae határozottan állítja, hogy ez nem lehetséges. Eucharisztikus közösség nem jöhet létre egyházi közösség nélkül. A kérdéskört boncolgató egyik cikkében írja: „Az eucharisztikus közösségnek teljes értékű közösségnek kell lennie; viszont a közösségek egysége kevesebbet jelent eucharisztikus közösségnél, tehát nem tekinthető annak, mivel azok a csoportosulások, amelyek az eucharisztikus közösséget alkotják, vagy ahhoz szeretnének csatlakozni, sosem fognak olyan teljes és valós egységet alkotni, ahogy azt az eucharisztikus közösség fogalma elvárna. Egyáltalán lehetséges-e krisztusi közösséget alkotni úgy, hogy közben nem vagyunk egységesek? Ha egyek vagyunk Krisztusban, akkor a fontos kérdésekben gondolkozhatunk-e eltérő módon? Alkothatunk-e teljes egységet Krisztus által azokkal, akik sok tekintetben másképp gon-

dolgoznak Róla? És miben áll a Krisztus általi egység, ha eltérő felfogással rendelkeznek Istenről azok, akik azt állítják, hogy egyek Őbenne? Vagy talán a Krisztusról alkotott egyéni felfogások nem befolyásolják az Őröla alkotott egységes felfogás fontosabb pontjait?” Lehetetlen úgy közösséget alkotni, hogy a közösség az elkülönülés eszközévé válik.

Egy másik tényező a Katolikus Egyház kategorikus álláspontja. A *Constituzione Dogmatica, Lumen Gentium* kimondja, hogy az eucharisztia a tantételek kiemelt fontosságú pontja, és hogy az eucharishtián való részvétel a (katolikus) egyházzal való közösség jegye (19. és 20. cikkely). Az *Ökumenikus Törvény* 3. cikkelye szerint „a (protestáns egyházakban) az úrvacsora Jézus halálára és feltámadására emlékeztet, de mivel hiányzik belőle az oltáriszentség parancsa, érvénytelené válik maga az úrvacsora is.” VI. Pál *Mysterium Fidei* című pápai enciklikájában rámutat, hogy Jézus Krisztus személyének szentségét a pap képviseli, „következésképpen a pap szentsége hasonlít a Főpap szentségéhez, ezért hatalmában áll maga Krisztus megiszemélyesítőjeként eljárni... Jézus a papok közvetítésével pontosan azt kínálja fel, amit megtett a golgotai kereszten, amikor áldozatként kínálta fel Önmagát Atyjának” (*Il Sacrificio Eucharistico*, II. rész). A *Constituzione sulla Sacra Liturgia, Sacrosanctum Concilium* című szertartási kézikönyv szerint a Trenti Zsinat által Isten eszközének nevezett pap a kenyeret és a bort Jézus valóságos testévé és vérévé változtatja.

Ez egy olyan szilárd tan, amin még az ökumenikus mozgalom alapjául szolgáló *Ut unum sint* enciklika sem változtathat. „Krisztus egyháza a Katolikus Egyházban nyer önálló létezését, mely egyházat Péter utódai és a vele közösséget alkotó püspökök irányítanak” (10. cikkely). Bár elismeri, hogy „az egyházon kívül is léteznek a szentség és az igazság oly elemei, amelyek Krisztus egyházához tartoznak és a katolikus egységet szolgálják”, mégis, az egység megvalósítása érdekében az egyház egyetlen engedményt sem tehet. „Nem lehet szó hittételbeli módosításokról, a tanok jelentésének megváltoztatásáról, a fontos kifejezések kiiktatásáról, az igazság korszellemhez való igazításáról vagy hitalapelvek eltörléséről... Az egység csupán a kinyilatkoztatott hitközösséghez való csatlakozás által valósítható meg” (18. cikkely). II. János Pál így folytatja: „Az ökumenikus párbeszédben teológusaink határozottan tartanak ki a katolikus hitalapelvek mellett, és magyarázzák szeretettel az igazságot” (36. cikkely). Az *Unitatis Redintegratio* dekrétum rámutat, hogy „a reformáció után megalakult egyházak azért nem jutot-

tak el a teljes egységre velünk (katolikusokkal), mert nem őrizték meg az eucharisztia misztériumát.” Az *Ut unum sint* szerint tehát „a részleges egységről el kell jutnunk a szükséges és elégséges, valós módon kifejezett, látható egységig, amelyben az egyházak elnyerik az Egyházzal való teljes közösség szent, katolikus és apostoli jegyét, amely az eucharisztia megünneplésében jut kifejezésre” (78. cikkely).

A zsinati határozatok és pápai dokumentumok alapján az eucharisztia csak olyan pap jelenlétében valósulhat meg, aki elmondja az oltári szentséget, melynek alapjául általában bizonyos ereklyék szolgálnak. Bármilyen más szertartási forma hiányos és hamis, ezért tehát az úrvacsora szentsége nem képezheti alku tárgyát, különben a vallási identitás elvesztéséhez vezetne.

Ilyen körülmények között teljesen értelmetlen közös úrvacsoráról beszélni. Ha az eucharisztikus közösséget megfosztjuk a vallási közösséget jelentő alaptól, mindössze egy formális közösség marad. Stăniloae szerint ez csupán „egy eucharisztikus közösség, amely a hit lényeges pontjai tekintetében tudatosan és szándékosan nem alkot egy közösséget. E közösségen belül szinte jobban tudjuk, hogy miből is áll ez a nem közösség, mint azt, hogy miben áll a közösség fogalma; és azt sem látni, hogy ezt a nem közösséget hogyan győzhetné le valamilyen formában a közösség, mivel azt sem tudjuk, hogy ennek a vallásközi közösségek által megvalósuló tényleges közösségnek miből kellene állnia.”

Az érzelmeken alapuló, diplomatikusan megalkuvó hajlam engedi kibontakozni a katolikus teológiát, amely viszont egyetlen milliméternyi területről sem hajlandó lemondani, miközben a protestáns világ felől érkező javaslatot mintegy aranyalkomként fogja fel saját érdekeinek az érvényesítése végett. Míg az eucharisztikus vendégszeretet olyan eszköznek tűnik, amely megköveteli az egységet, a valóságban csupán ürügy, ami az egyházak identitásának elvesztéséhez vezet. Közvetlenül az egység „szívét” döfi át, hiszen az eucharishtiában az egyházak eltérő álláspontjai kölcsönösen hatástalanítják egymást. A tagadás nem fogadja el a kijelentést. Ilyen körülmények között az egyetlen ökumenizmus a világegyház álláspontja iránti engedelmességet jelenti.

Végül pedig szeretnék visszatérni az 1999-es eseményhez. Sant'Angelo Scalo helységben Antoniu Squitieri metodista lelkész protestáns prédikációját követően don Vitaliano pap katolikus szertartás szerint, latinul kért áldást a kenyérre és a borra. Ezután don Vitaliano úrvacsorát adott Antoniu Squitierinek anélkül, hogy ez fordítva is megtörtént volna. Nyilvánvaló, hogy az elhíresült közös úrvacsora nem volt egyéb katolikus úrvacsoránál, amelynek a protestáns lelkész alázatosan alávetette magát. ■

FORMÁLJS EGYSÉG BENONE LUPU

TELJESEN ÉRTELMETLEN KÖZÖS ÚRVACSORÁRÓL BESZÉLNI. HA AZ EUCHARISZTIKUS KÖZÖSSÉGET MEGFOSZTJUK A VALLÁSI KÖZÖSSÉGET JELENTŐ ALAPTÓL, MINDÖSSZE FORMÁLIS KÖZÖSSÉG MARAD.

Dr. Benone Lupu, lelkipásztor, Róma, Olaszország

KETTŐSSÉG ÉS DUALIZMUS KÖZÖTT

– A TEREMTÉS EGYENSÚLYÁTÓL AZ ELLENTÉTEK ÖSSZECSAPÁSÁIG

Egy román népi legenda szerint az Isten által készített jó, édes és alkohol nélküli szőlőlé megromlott, és olyan itallá vált, ami sötétségbe borította az ember elméjét. A történet azt állítja, hogy a bor Noé és az Ördög együtt munkálkodása folytán jött létre. Noé az özönvíz után szőlőt ültetett (lásd: 1Móz 9:20), az Ördög pedig a növény gyökerére bány-, oroszlán, majom- és disznóvért öntött. A bor tehát meg lett átkozva, hogy változtassa meg fogyasztója magatartását úgy, hogy az ember viselkedése az elfogyasztott ital mennyiségének függvényében az említett állatok magatartásához kezdjen hasonlítani.

A fenti szemléltetés az isteni teremtés elferdítésének a modellje, amely századokon át fennmaradt úgy a profán filozófiában, mint a vallásos iratokban is.

Kezdetben teremté Isten...

A Mózes első könyvének első fejezetében található teremtésről szóló bibliai leírás több páros elemet is előtérbe helyez, mint például: ég és föld, világosság és sötétség, este és reggel, szárazföld és tengerek, fű és fák, nappali világító testek és éjszakai világító testek, férfi és nő. Szintén jelentőséggel bíró példa az ember kettős természete: „föld pora” + „élet lehelete” = „élő lélek”.¹

Ez a kettős szerkezet a sokféleség csupán egyik oldalát láttatja, hiszen találunk hármas vagy akár több elem-ből álló szerkezeteket is: tengeri-, levegőbeli- és szárazföldi élőlények; barmok, csúszómászók és vadállatok; az Édent átszelő négyágú folyó; a hét napjai; a csillagok.

Megjegyzendő, hogy a különböző szerkezetek alkotó-elemei kiegészítik egymást, és felettébb érdekes, hogy nincsenek ellentétes viszonyban egymással. Sőt mi több, a Teremtő a minősítés felsőfokú jelzőjét használva vonja le a következtetést: „És látá Isten, hogy minden, amit teremtett vala, ímé igen jó.”²

Az édeni tökéletes egység alól az egyetlen kivétel a „jó és gonosz tudásának fája”. Isten a fa gyümölcsének fogyasztása esetén kilátásba helyezte a halálbüntetést, ami kétségkívül nagyon nehezen volt értelmezhető abban a tökéletes világban.

Monda a kígyó az asszonyoknak

Nos, a kígyónak álcázott Ördög épp az előbb említett kivételes helyzetből kiindulva fogalmazta meg álnok állításait. Álnoksága abból állt, hogy az összeférhetetlenségi viszonyt (engedelmességet szemben az engedetlenséggel) egy látszólag nem ellentétesnek tűnő viszony (elméleti ismeret szemben a tapasztalat által szerzett ismerettel) leple mögé rejtette.

Itt gyakorlatilag elhagyjuk a jóindulatú kettősség területét, és rálépünk a dualizmus tüskés ösvényére, ami egy olyan filozófiai irányzat, amely szerint a létezés alapját két egymástól eltérő, egymást kölcsönösen tagadó és egymással szembenálló elv képezi.

Való igaz, hogy a bibliai szöveg tömör fogalmazása látszólag azt sugallja, hogy a „jó-rossz” vagy az „élet-halál” kéttagúság is a teremtés sajátos kettősségéhez tartozik. Sőt, az a tény, hogy Édenben ott volt az imént már említett fa, azt sugallja, hogy az első emberpárnak örökre ezzel a dilemmával kellett szembesülnie. A valóságban azonban „ki voltak téve Sátán kísértéseinek; de ha kiállják a próbát, Isten végül kivonja őket a kísértő hatalma alól, hogy örökre élvezhessék Isten kegyét.”³

Igaz, hogy a Föld megjelenéséhez viszonyítva a gonosz-ság, a bűn már korábban megjelent, pontosabban akkor, amikor Lucifer bűnbe esett. Csakhogy ez egy külső valóságot képezett a Föld első lakói számára, és jó lett volna, ha csupán elméleti fogalom marad, és rájuk nézve nem lesz következménye.

Ráadásul „az angyalok kedvesen és szeretettel megadták nekik a kívánt felvilágosításokat. Elmondták Lucifer lázadásának és bukásának szomorú történetét is. Világosan tudtukra adták, hogy a jó és gonosz tudásának fáját azért helyezték a kertbe, hogy záloga legyen Isten iránti engedelmességüknek és szeretetüknek. Elmondták, hogy az angyalok is csak az engedelmesség feltétele mellett tarthaták meg magasztos és boldog állapotukat, és hogy ők is hasonló helyzetben vannak. Ha engedelmeskednek Isten törvényének, kimondhatatlanul boldogok lesznek; ha engedetlenek, elveszítik magasztos állapotukat, és a reménytelen kétségbeesésbe zuhannak.”⁴

Érthető tehát, hogy a Megváltó miért rántja le a leplet Sátánról, és illeti a „hazug és hazugság atyja” (Jn 8:44) névvel. Hiszen a lehető leghamisabb dolgot hangoztatta, mégpedig azt, hogy a jónak és a gonosznak azért kell együtt élnie, mert ez az objektív valóság.

Mindezek alapján kijelenthetjük, hogy a dualizmus megjelenése sátni eredetű, mivel az engedetlenséget eredményező ellenkezés által az isteni eredetű kettősség elferdítését tűzte célul.

A dualizmus történelmi koordinátái

A filozófiatörténelem feljegyzi, hogy a metafizikai dualizmus gyökerei már fellelhetők voltak az ókori görögöknél is. Platón és Arisztotelész spekulatív elméletei szerint a lélek, a bölcsesség és az intelligencia „hordozója” testnélküli. Különböző érveket felsorakoztatva állították, hogy az em-

beri „intelligencia” nem azonosítható és nem is magyarázható a fizikai testtel.

Sőt már korábban, Hérakleitosztól kezdve az emberek a világot a „teremtő küzdelem” és a valamivé válás közötti viszony alapján fogták fel. Minden dolog természetére az ellentétek összecsapása, de egyben lényegi egysége nyújtott magyarázatot. A dialektikus filozófia aztán ezeket a feltevéseket törvényerőre emelte, és ezek alapján határozta meg a valóságot.

Napjaink dualizmusa René Descartes-tól származik, aki nek állítása szerint az elme non-fizikai anyag. Az elmét az öntudattal azonosítja, viszont elválasztja az agytól, az intelligencia „lakhelyétől”, megalkotva ezzel a máig fennmaradó elme-test dualizmust. Ez a lényeginek nevezett dualizmus két különálló elv létezését feltételezi a világmindenségben: szellem és anyag, lélek és test.

A maga során Hegel kissé finomítja a „dialektika” fogalmán, és kijelenti, hogy minden az ellentétek egységében fejlődik, és ez a fejlődés képezi a mindenség létezését.

A különféle modern irányzatok mellé időközben az elme-test dualizmus újabb típusait sorakoztatták fel, mint például: a tulajdon dualizmusát, amelyben nyilvánvaló eltérés van az anyagi és az értelmi tulajdon között; az epifenomenizmust, mely szerint egy vagy több elmeállapotnak egyáltalán nincs befolyása a fizikai állapotokra; vagy az állítmányi dualizmust, amely szerint az elmében lezajló események leírásához használatos állítmányok nem fejezhetők ki a fizikai állítmányok természetes nyelvezetével.⁵

Teológiai hatások

Az ürügy, amely alatt az ókori görögök és utódaik pogány filozófiája megfertőzte a vallást a dualista doktrínával, a jó és a rossz összecsapása, a naturalista és a keleti vallások által egyaránt nagy küzdelemnek nevezett konfliktus volt.

Ennek alapján a keresztény teológia előbb a dualista megközelítést fogadta el, elismerve Istent mint legfőbb Jót, Sátánt pedig mint elbukott teremtményt, aki természetéből fakadóan hajlamos volt a gonoszság bevezetésére. Ez azonban a szó szoros értelmében mégsem jelent dualizmust, mivel az Ördögöt nem tartja „eredetinek” vagy utolsóinak, ami azt jelenti, hogy végül ki lesz zárva a világegyetemből.

Ezt az irányt követve a korai keresztények a tantételek szintjén próbálták tisztázni az elme-test viszonyt, mint ahogy próbálták meghatározni Jézus Krisztus ontológiai természetét is. A középkor kezdetén az egyházi hatóságok közel kerültek annak az irányzatnak az egyöntetű elfogadásához, amit ma neoplatonizmus néven ismerünk. Ennek következményeként az elmével kapcsolatos filozófiában a dualizmus megelőzte azt a látásmódot, mely szerint az elmében nem zajlanak fizikai események, valamint elfogadta azt az elméletet, aminek értelmében az elme és a test a létezés két különálló, egymástól elválasztható része.⁶

Ez a tan a lélek halhatatlanságára és a különböző formák természetére vonatkozó általános platóni gondolatok aprócska módosításaiból állt össze. A neoplatonista elveket

valló keresztények a formát a lélekkel azonosították, és hitték, hogy a lélek képezi minden élő egyén lényegi alkotóelemét, és hogy a test csupán egy árnyék, az örök jelenségek másolata.

További filozófusok, akik a híres neoarisztotelészi tanokat valló Aquinói Tamás követőinek tartották magukat, az istenség hármas egységének tanához hasonló, ugyanakkor párhuzamos elméletet dolgoztak ki a formák hármasságáról. Szerintük a forma, az intellektus és a lélek egyazon jelenség három vetületét vagy részét képezi. Aquinói Tamás szerint szintén a lélek volt az emberi létezés lényege, viszont személyről csupán akkor beszélhetünk, ha a lélek meg is nyilvánul a testen belül. Tehát, noha a lélek a testtől függetlenül is létezhet, egymagában nem tekinthető személynek.

A modern és kortárs kereszténységben különböző álláspontok léteznek az itt említett kérdéskörre vonatkozóan. A Katolikus Egyház hivatalos tantétele kimondja, hogy Krisztus második eljövetele után a test újból egyesül a lélekkel – ez a feltámadás –, utána pedig az immár teljessé lett személy vagy a mennybe, vagy a pokolba jut. Protestáns teológusok némelyike nem fogadja el ezt a tant, mert szerintük a lélek, miután örökre elhagyja a testet, csak a mennybe juthat.

Más keresztények, úgymint a hetednap adventisták vagy a Jehova tanúi azt az elméletet fogadják el, hogy a lélek nem éli túl a halált. Ezt a következő bibliai érvekkel támasztják alá: „A halottak semmit nem tudnak, és azoknak semmi jutalmuk nincs többé; mivelhogy emlékezetük elfelejtett. Mind szeretetük, mind gyűlöletük, mind gerjedésük immár elveszett.”⁷ A Szentírás szempontjából a halál olyan, mint az alvás, és az ember csak a test feltámadásakor kapja vissza az öntudatát. Következésképpen a testtől független lélek gondolata nem állja meg a helyét.

Sajnos azonban a mai vallások többsége úgy tekint az emberi lényre, mint az anyagi test és az öntudat vagy anyagtalan szellem kettősségére. A pogány eredetű dualizmus filozófiai álláspontjával a legtöbb teológus egyetért, azt állítva, hogy a lelkek a fizikai világtól független helyen lakoznak. ■

Dr. Dan Constantinescu, teológus, a gazdaságtudomány doktora

1. 1Móz 2:7
2. 1Móz 1:31
3. Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 48. o.
4. Ellen G. White: *A megváltás története*, 29. o.
5. E. J. Lowe: „Dualism”, A. Beckermann, B. P. McLaughlin, és S. Walter (edit.): *The Oxford Handbook of Philosophy of Mind*, OUP Oxford, 2009
6. Florin Guzga: *Dualismul, curent filozofic si religie*, <https://www.desopera.org/dualismul-curent-filozofic-si-religie/>
7. Préd 9:7-8

A JÓ FELSŐBB-
RENDÜSÉGE
DAN
CONSTANTINESCU

EGÉSZSÉG ÉS LELKISÉG

Isten már a bibliai történelem kezdetén fontosnak tartotta az emberiség testi egészségét, ezért utasításokat adott arra vonatkozóan, hogy mit kell megtennünk az egészségünk érdekében. Mózes első könyvében például az eszményi táplálkozást javasolja az embernek: „És monda Isten: Ímé néktek adok minden maghozó füvet az egész föld színén, és minden fát, amelyen maghozó gyümölcs van; az legyen néktek eledelül!” (1Móz 1:29). Később Mózes által érthetően kijelentette Izrael népének, hogy mit nem szabad fogyasztaniuk (tisztátalan állatokat, szeszes italokat), és hatékony módszereket is bemutatott nekik, amelyekkel védekezhettek a megbetegedések ellen, különösen a ragályos betegségek ellen. Ilyen módszer volt például a karantén, a személyes higiénia és egyéb rendelkezések.

Amikor az emberiségre veszélyt jelentő fertőző és ragályos betegségek helyét lassan átvették az életmóddal kapcsolatos betegségek, Isten az Ő prófétáján keresztül tanácsokat küldött, amelyekkel megelőzhetők ezek a betegségek. Isten tehát jóval azelőtt közölt az emberrel egészségügyi problémákkal kapcsolatos információkat, mielőtt azokat a tudomány felfedezte volna. Ellen White például egy olyan időszakban beszélt a tiszta levegő fontosságáról, amikor a dohányzást kezelésként írták elő; vagy a cukorban szegény étrendről, amikor a lakosságnak nem volt hozzáférése ilyen élelmiszerekhez. Orvosi kutatások által is igazolt tanácsai napjainkban kifejezetten időszerűek.

Isten e rendelkezései azzal a céllal hangzottak el, hogy megőrizze az izraeliták egészségét, jelentősen csökkenjen az elhalá-

lozási arány, és véget vessen olyan betegségeknek, amelyek minimális védekezéssel megelőzhetők. „Ha a te Uradnak, Istenednek szavára hűségesen hallgatsz, és azt cselekszed, ami kedves az ő szemei előtt, és figyelmezel az ő parancsolataira, és megtartod minden rendelését: egyet sem bocsátok reád ama betegségek közül, amelyeket Egyiptomra bocsátottam, mert én vagyok az Úr, a te gyógyítód” (2Móz 15:26). Isten tehát azért adott testi egészségre vonatkozó utasításokat, mert azt szeretné, hogy egészséges testben éljünk.

Az izraeliták testi egészségének megőrzésén túl Isten hatékony missziós módszerré akarta tenni e rendeletek betartását. Íme: „Megtartsátok azért és megcselekedjétek! Mert ez lesz a ti bölcsességetek és értelmetek a népek előtt, akik meghallják majd mind e rendelkezéseket, és ezt mondják: Bizony bölcs és értelmes nép ez a nagy nemzet!” (5Móz 4:6). A Biblia és a Prófétaság Lelkének írásai által közölt egészségügyi törvények megtartásának célja bebizonyítani az embereknek – mind azoknak, akikkel kapcsolatban vagyunk –, hogy mennyire fontos azon különb és jobb életmód szerint élni, amely Istent nyilatkoztatja ki az embereknek.

Sajnos népünk nem emelkedett fel az isteni mérce magaslatára, ezért az Úr ezt a tervét nem vihette véghez. Vajon létezik egy B-terv? Van egy másik módszer is, amely gyermekei hozzájárulása nélkül is képes bemutatni Isten hatalmát a Hozzá hűségesek testi egészségére vonatkozóan? Jó néhány kutató már előttem is feltette ezt a kérdést, aminek következtében számos cikk próbált választ találni arra, hogy milyen hatással van a lelakiség a testi és értelmi egészségre. (A PubMed keresőmotor több mint 30 000 cikket tartalmaz az egészséggel és a vallásossággal kapcsolatosan, és ezek közül nagyjából 2000 a 2020-as évben jelent meg.)

Az alábbiakban azok közül a kutatások közül szeretnék bemutatni néhányat, amelyek rámutatnak az egyén vallásossága, lelakisége és testi egészsége közötti összefüggésekre. Már az elején le kell szögezni, hogy a tanulmányok különböző vallású emberek bevonásával készültek, akik általában véve vallásosnak tartják magukat. A kutatások egymástól eltérő skálát használnak a vallásosságra/lelakiségre, mivel nincs standard mérce, amely alapján osztályozható ez a szempont. Nem áll szándékomban különbséget tenni a lelakiség és

a vallásosság között, éppen ezért ezeket a kifejezéseket úgy fogom használni, ahogy az adott kutatásokban megjelennek.

Egy 126000 személy bevonásával készült tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a különösen vallásos személyek 29%-kal magasabb túlélési arányokkal rendelkeznek a kevésbé vallásos személyekhez viszonyítva. A vallásosság mércejeként a vallási szertartásokon való részvételt, valamint az egyén személyes vallásossági értékelését használták. A hatások sokkal hangsúlyozottabbak a nők esetében, mivel náluk magasabb a születéskor várható élettartam, illetve hajlamosabbak a vallásosságra.¹ Sőt, azoknak a személyeknek, akik heti rendszerességgel járnak templomba, 7 évvel magasabb a várható élettartamuk azokhoz képest, akik ezt nem teszik.² A lelkiiséget minőségi élettél, stabil családi kapcsolatokkal és kevesebb szív- és érrendszeri betegséggel, illetve rákkal társítják. Annak ellenére, hogy bár arra számítanánk, ez utóbbi betegségek alacsony előfordulási arányaival kapcsolatban a hetednapis adventisták az élen járnak, mégis úgy tűnik, hogy más vallások körében is szintén alacsony ezeknek a betegségeknek az előfordulási aránya. Ilyenek például a muzulmánok, a mormonok és az amishok.³

A vallásos személyek hajlamosabbak az egészséges magatartásformák elsajátítására: hangsúlyozottabban figyelnek oda az egészséges étkezésre, kerülnek a romboló szokásokat (dohányzást, alkohol- vagy kábítószer-fogyasztást), többet mozognak, és fokozottabb érdeklődést tanúsítanak a különböző betegségek megelőzését célzó programok iránt. A vallásos embereknek erősebb az immunrendszerük a nem vallásos személyekhez képest, a fogyatékkal élő vallásos személyek pedig sokkal jobb mozgási képességekkel rendelkeznek nem vallásos sorstársaikhoz képest. A vallásosság összefüggésbe hozható a kórházi beutalások alacsonyabb számával, vagy a kórházban eltöltött rövidebb idővel, valamint azzal, hogy a vallásos emberek általában könnyebben átvészelik ezt az időszakot.⁴

Az értelmi egészségre vonatkozóan viszont már terjedelmesebb kutatások is megjelentek. Egy 100000 személy bevonásával készült meta-analízis szerint a lelki beállítottságú emberek között sokkal alacsonyabb volt a depresszió előfordulási aránya, de ha mégis felbukkant körükben a depresszió, a felépülés sokkal gyorsabban következett be azoknak a betegeknek az esetében, akik a klasszikus kezelés mellett lelki támogatásban is részesültek. A vallásos családból származó, skizofréniában szenvedő betegek közül pedig sokkal kevesebben szorultak kórházi kezelésre.⁵

A szorongás előfordulási arányainak elemzése során kiderült, hogy ezen a téren még összetettebbek a dolgok. Jelentős mértékben csökkent a szorongás olyan személyek esetében, akik magas vallásossági szinttel rendelkeznek, és a felépülés is sokkal gyorsabban következett be, ha lelki támogatásban részesültek. Másfelől pedig, azok a betegek, akiknek kételyeik vannak az isteni megbocsátással, szeretettel és hatalommal kapcsolatosan, és úgy érzik, hogy Isten büntetésében részesülnek, vagy hogy Isten és az egyház hátat fordított nekik, az ő esetükben magasabb a pszichikai betegségek, de különösen a szorongás okozta elhalálozási arány.⁶ Mindezek mellett, az értelmi egészséggel foglalkozó szakirodalom mindeddig nem jutott olyan következtetésre, miszerint a vallásosságnak valamiféle mellékhatása lenne az értelmi egészségre nézve. Ellenkezőleg, a különböző közegekben élő vizsgált alanyok – egészségügyben, pszichiátrián vagy az általános lakosság körében; a különböző etnikumokhoz tartozók (kaukázusi, afro-amerikai, hispán és született amerikai); a különböző korcsoportok (fiatalok, közép- és időkorúak); különböző helyen élők (Egyesült Államok és Kanada, Európa és keleti országok) – bevonásával végzett tanulmányok azt állapították meg, hogy a vallásossággal hozható összefüggésbe a stressz hatékony ellenőrzés alatt tartása, a kevesebb depresszió, az öngyilkosságok, valamint a szorongás és a különböző szerekkel való visszaélés alacsonyabb száma is.

A tanulmányok szerint a vallásos beállítottságú ifjak és serdülőkorúak sokkal egészségesebbek testi és érzelmi téren, egészségesebb kapcsolatokat ápolnak, kevesebb kockázatot vállalnak, és erkölcsösebb a magatartásuk. A vallásos gyakorlatokon való részvételük eredményeképpen kevésbé tanúsítanak kockázatos magatartást, soraikban kevesebb függőség, és többen élnek minőségi életet. Emellett a keresztyén családokból származók körében kevesebb tanulási nehézségekkel küzdő gyermeket azonosítottak.⁷

A szombat nemcsak lelki gyakorlat, hanem egy mindenki számára rendelkezésre álló hatékony holisztikus módszer, amely hozzájárul az egyén jólétéhez. A szombatünneplők – ortodox zsidók és hetednapis adventisták – körében végzett kutatások a szombati pihenőnap következő jótékony hatásait mutatták ki:

- A szombatünneplők jobb pszichikai egészségnek örvendenek azokhoz viszonyítva, akik csupán mások kedvéért tartják a szombatot. Ez utóbbiak esetében rosszabb érzelmi egészség volt kimutatható.
- A megfelelő társas kapcsolatok jótékony hatásai meghaladják a szombat 24 órájának kereteit, ha a hívőknek még több időt sikerül együtt tölteniük. A szombatünneplők hét közben is megtalálják a szocializálódás lehetőségeit. Soraikban a házastársi kapcsolatok is sokkal erőteljesebbek.

ÉLTETŐ KAPCSOLATOK OANA SÎRBU

**ISTEN EGYSÉGES EGÉSZ-
KÉNT TEKINT RÁNK,
ÉS AZT SZERETNÉ, HA
MINDEN TEKINTET-
BEN EGÉSZSÉGESEK
LENNÉNK, EZÉRT
KÖTELESSÉGÜNK AZ
EGÉSZSÉGÜGYI TÖRVÉ-
NYEKET BETARTANI ÉS
LELKILEG NÖVEKEDNI,
HOGY HOZZÁ HASON-
LÓVÁ VÁLHASSUNK.**

- Jobb testi egészséget eredményez a minőségi alvás és a pozitív hozzáállás. Azok, akik csak kötelességből vagy büntudatból tartják meg a szombatot, rosszabb egészségi állapotban vannak.
- A környezetszennyezés is csökken a közlekedési eszközök, valamint a természeti erőforrások szombatnapra alacsony használatára miatt.

Mindezek mellett azonban a szombatünnepléssel kapcsolatosan felmerült egy másik probléma: a kalóriabevitel sokkal magasabb szombaton, mint a hét többi napján. Következésképpen az említett cikk szerzője azt javasolja, hogy az előbb felsorolt jótékony hatások elérése érdekében az orvosok minden betegnek írjanak elő egy pihenőnapot.⁸

Próbáltak magyarázatot találni a lelkes testi egészségre gyakorolt hatásaira vonatkozóan, és ilyen értelemben javasolják, hogy a hívők tanúsítsanak sokkal nagyobb érdeklődést az egészséges életmód, a pszicho-szociális állapot és a társadalmi támogatás iránt. Szóba került a vizsgált személyek jelleme is, és úgy tűnik, hogy céltudatos odafigyelés, erőteljes akaraterő és motiváltság jellemzi őket, ez irányban azonban még nem sikerült levonni határozott következtetéseket. Mindezek ellenére, teljes meggyőződéssel hiszek abban, amit Jézus több ízben is kijelentett: „A te hited megtartott téged” (Mt 9:22).

Szoros összefüggés van a testi és a lelki egészség között. A kettő kapcsolatban áll egymással, egymást befolyásolja. Isten határozott utasításokat adott testi egészségünk megőrzésére nézve, mivel az jelentős hatással van a lelkeségünkre. Ugyanakkor a lelkeségünk is hatással van a testi egészségünkre, és bármit is tenénk, életünk e két, egymással szoros kapcsolatban álló vetülete kölcsönösen befolyásolja egymást. Isten egységes egészként te-

kint ránk, és azt szeretné, ha minden tekintetben egészségesek lennénk, ezért kötelességünk az egészségügyi törvényeket betartani és lelkileg növekedni, hogy Hozzá hasonlónak válhassunk. ■

Dr. Oana Sîrbu,
egyetemi tanársegéd, belgyógyász szakorvos

1. Mueller P. S., Plevak D. J., Rummans T. A.: *Religious involvement, spirituality, and medicine: implications for clinical practice*. Mayo Clin. Proc. 2001; 76: 1225-1235.
2. Coruh B., Ayele H., Pugh M., Mulligan T.: *Does religious activity improve health outcomes? A critical review of the recent literature*. Explore (NY). 2005; 1: 186-191.
3. Masters K. S., Hooker S. A.: *Religiousness/spirituality, cardiovascular disease, and cancer: cultural integration for health research and intervention*. J. Consult. Clin. Psychol. 2013; 81: 206-216.
4. Powell L. H., Shahabi L., Thoresen C.E.: *Religion and spirituality. Linkages to physical health*. Am. Psychol. 2003; 58: 36-52.
5. Koenig H. G.: *Research on religion, spirituality and mental health: a review*. Can. J. Psychiatry. 2009; 54: 283-291.
6. Pargament K. I., Koenig H. G., Tarakeshwar N., Hahn J.: *Religious struggle as a predictor of mortality among medically ill elderly patients: a 2-year longitudinal study*. Arch. Intern. Med. 2001 Aug; 161: 1881-1885.
7. Michaelson V., Robinson P., Pickett W.: *Participation in church or religious groups and its association with health: a national study of young Canadians*. J. Relig. Health. 2014; 53: 1353-1373.
8. Speedling B.: *Celebrating Sabbath as a Holistic Health Practice: The Transformative Power of a Sanctuary in Time*. J. Relig. Health. 2019; 58: 1382-1400.

A hit meggyógyít.

AZ ÁLHÍREK (FAKE NEWS) A BIBLIA SZEMSZÖGÉBŐL

- „Legújabb hír: a kokain megöli a koronavírust.” – 2020. február.
 „Három gyermek vesztette életét a maszkviselés következtében, amit egy nem is létező betegség miatt hordott.” – 2020. október.
 „A világ minden országa már 2018-ban Covid-19 tesztet vásárolt.” – 2020. szeptember.
 „A kórházak 5000 eurós jutalékot kapnak minden koronavírusban elhunyt személy után.” – 2020. augusztus.
 „Az 5G-s telefonhálózat terjeszti a koronavírust.”
 „Az alkoholfogyasztás megvéd a koronavírustól.”
 „Ha sikerül visszatartanod több mint 10 másodpercig a lélegzetedet, akkor nem vagy fertőzött.”
 „A kézszáritó gép hatékonyan pusztítja a vírust.”
 „1720-ban kitört a pestisjárvány, 1820-ban a kolera, 1920-ban pedig a spanyolnátha.
 A 2020-as évnek is járványt kellett zúdítania az emberiségre.”
 „A koronavírus elleni oltások célja csökkenteni a világ népességét.”
 „A 78 éves Mauricette M., akit Franciaországban elsőként oltottak be koronavírus ellen, nem sokkal az első oltás felvétele után elhunyt szívinfarktusban.”

**ELLENŐRZÖTT
INFORMÁCIÓK
ERWIN
KESTNER**

**A SZENTÍRÁS SZE-
RINT ISTEN TILTJA
AZ ELLENŐRIZET-
LEN INFORMÁCIÓK
TERJESZTÉSÉT, ÉS
AZON HÍREKÉT,
AMELYEKRŐL NEM
TUDJUK BIZTOSAN,
HOGY IGAZAK-E.**

Ime, csupán néhány álhír a Covid-19 járvánnyal kapcsolatosan, amelyek egy adott pillanatban a francia közösségi hálókön terjedtek. Mindannyian ismerünk hasonló, a koronavírus okozta járványra vonatkozó álhíreket.

Az álhír ma már társadalmi jelenség.

A szótár szerint az álhír „hamis vagy szándékosan elferdített információ, ami félretájékoztatja az embereket.”¹ Más szótárak már a sajtó és a közösségi oldalak által terjesztett álinformációkat is megemlítik: „Hamis vagy szándékosan elferdített információ, amit a sajtó vagy a közösségi oldalak a közvélemény befolyásolása végett terjesztenek.”²

Míg a politikai rendszerek, mint például a diktatúrák, az álhíreket vagy a hamis, részrehajló információkat szándékosan használták, s ezzel a félretájékoztatást állampolitikai szintre emelték, ma már szinte bárki terjeszthet álhíreket. Következésképpen rengeteg álhírral szembesülnek azok, akik a közösségi oldalakról próbálnak tájékozódni. De még ezeken az oldalakon kívül sem egyszerű megkülönböztetni az igazságot a hazugságtól.

Ebben a modern és időszerű kontextusban fel kell tennünk a kérdést: Mit szól mindehhez a Biblia? Egy 2000 évvel ezelőtt íródott könyv egyáltalán nyújthat választ egy huszonegyedik századbeli problémára?

Elsősorban fontos leszögeznünk, hogy bár a „fake news” kifejezés csak a közelmúltban jelent meg, és hogy ez a kérdés sosem volt ennyire időszerű és fontos, mint ma, a szándékos félretájékoztatás mindig is létezett. Ellenben a sajtó, de különösen az internet és a közösségi oldalak teremtették meg azt a teret, amely révén ez a jelenség ekkora méreteket ölthetett.

Mielőtt a bibliai nézőpontról beszélünk, foglaljuk össze az álhírek jellemzőit.

Az álhírek fontosabb jellemzői

1. Az üzenet tartalma hamis, téves, régi, vagy ki van emelve a szöveggörnyezetből. Olykor nyíltan és durván, máskor viszont burkoltan jelenik meg a valós információk között.

Figyeljük meg például a Franciaországban elsőként beoltott hölgy, Mauricette M. halálával kapcsolatos híreket, amelyek az „Aldente” nevű Twitter-profilon jelentek meg. A profil mögött álló felhasználót sikerült azonosítani, aki később bevallotta, hogy azért hazudott, hogy „az embereket elrettentse az oltástól.”³

2. Az álhírek mögött gyakran gazdasági, pénzügyi vagy politikai érdekek húzódnak meg, ezért a szerzőt szinte lehetetlen azonosítani.

3. A figyelemfelkeltés érdekében az áhírnak elsősorban szenzációs címet kell adni, aminek az olvasó egyszerűen nem tud ellenállni.

4. A Facebook vagy a Twitter fontos szerepet játszik az álhírek terjesztésében. Ezeket az oldalakat egyre többen használják információszerzés végett, és az információk terjesztését egyszerűbbé tevő módszerek kiváló táptalajt biztosítanak az álhírek terjedéséhez.

1. <https://dictionnaire.lerobert.com/definition/infos>

2. <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/infos/188536>

3. <https://observers.france24.com/fr/europe/20210129-premiers-patients-vaccin-covid-19-morts-intox-france-espagne-etats-unis>

5. Különböző algoritmusok segítik elő az álhírek terjesztését.

5.1. Az álhírek szerzői egyben az algoritmusok szakértői is. Jól tudják, hogy milyen kulcsszavakat érdemes használni, és hová kell elhelyezni azokat ahhoz, hogy a felhasználók megtalálják a különböző kisfilmeket vagy fényképeket, s így az álhírek könnyen elérhetőek legyenek.

5.2. A jól irányzott algoritmusokat arra használják, hogy a feltöltött tartalmat a felhasználó érdeklődési köréhez igazítsák. Ez a „visszhangkamrának” nevezett jelenség az emberek azon természetes hajlamán alapszik, hogy szívesen társulnak hasonló gondolkodásmódú emberekkel. Ez azt eredményezi, hogy a felhasználók egy zárt körbe kerülnek, ahol csak olyan elméletekkel találkozhatnak, amelyekhez már előbb csatlakoztak. Az ember nem kedveli a kognitív disszonanciát, ami önvizsgálatra készítetné. Ezért az algoritmus folyamatosan olyan információkat kínál fel számára, amihez már korábban is csatlakozott. Következésképpen, ha valaki rendszeresen – szándékosan vagy véletlenül – megtekint egy álhírt, az algoritmus újabb hasonló hírkategóriákat fog javasolni számára.

6. Az álhír az interneten kívül is terjed, ami már egy a híreszteléshez közeli módszert jelent. Ilyen esetben az érvek többsége általában hitelesnek tűnik. Ennek következményeként minél jobban terjed egy álhír, annál többen fogadják el, és ezért még hihetőbbnek tűnik. Ráadásul, egy csoporton belül nehezen tolerálják a független véleményt, sőt az ellenkezőt pontra teszik, hogy így alakuljon ki az egyöntetű vélemény. Ilyen alapon figyelhető meg az álhírek terjedése egy bizonyos embercsoporton belül még a virtuális közösségek nélkül vagy azokon kívül is.

Az álhírek jellemzőinek elemzése nyomán két fontosabb kategóriát figyelhetünk meg:

1. Az álhíreket rejtett, hátsó szándékkal gyártják és terjesztik.
2. A terjesztés széles rétegekhez juttatja el az álhíreket.

A Fake News és a Szentírás

Egyáltalán mi köze a 2000 évvel ezelőtt íródott Bibliának az internetre és a közösségi oldalakra támaszkodó álhírekhez? Meg fogjuk látni, hogy bár teljesen más formában, de álhírek léteztek a bibliai időkben is. Látni fogjuk, hogy Isten határozottan ellenzi az álhírek terjesztését. Léteznek profetikusságú igeszakaszok, amelyek említést tesznek arról, amit ma álhírnek, fake news-nak nevezünk, és azt is látni fogjuk, hogy az álhírek szándékos vagy véletlen terjesztése már kezdetben létezett, és a Biblia is beszél a jelenségről.

Mielőtt azonban elkezdénénk, szeretném bemutatni azt a kifejezést, amit az Ótestamentum az álhír meghatározására használ.

„Shemuah” – a legfőbb kifejezés, amit az Ótestamentum az álhírekre vonatkozóan használ

A bibliai idők és napjaink között lényeges különbség van, éspe-dig: akkoriban nem létezett sajtó, nem volt internet, és közösségi oldalak sem voltak. Ez azt jelenti, hogy az álhírek lassabban terjedtek. Viszont könnyen elképzelhető, hogy földünk történelmének már nagyon korai szakaszában rájöttek az emberek, hogy bizonyos információkat elferdítve, álhíreket terjesztve előnyre tehetnek szert.

Ezért találtak ki különböző szavakat is a jelenség leírásához. A héber nyelvben a „shemuah” szó jelentése „hírnév”, „hír” (jó vagy rossz; igaz vagy hamis), „híresztelés”. Különösen ez utóbbi érdekel bennünket. A híresztelés nem feltétlenül hamis vagy túlzott, a gya-

korlatban azonban általában mégis az. A „shemuah” tehát takarhat igaz híreket, ugyanakkor álhíreket is.

A Szentírásban más kifejezések is utalnak a fake news jelenségre.

Az álhírekre vonatkozó parancs

2Móz 23:1 – „*Hazug hírt ne hordj; ne fogj kezét a gonosszal, hogy hamis tanú ne légy!*”

A kijelentés formailag a Tízparancsolatra emlékeztet, és lehet, hogy elsősorban azokhoz szól, akik áthágják a kilencedik parancsolatot, ugyanakkor mindazokhoz is, akiknek szándékában áll hamis híreket terjesztetni. És érinti azokat is, akik híreszteléseket terjesztenek, mert azt hiszik, hogy igazságot szólnak.

A Biblia tehát figyelmeztet, hogy az álhírek „gyártása” és terjesztése bűn. Az álhírek alkotóit nem érdeklik a bibliai tanácsok, viszont nagyon sok keresztény terjeszt olyan hamis információkat, amelyeket valósnak tart. Velük az a probléma, hogy nem járnak utána, hogy a hír igaz-e vagy hamis.

A Szentírás szerint Isten tiltja az ellenőrizetlen információk terjesztését, és azon hírekét, amelyekről nem tudjuk biztosan, hogy igazak-e. Felelősséggel tartozunk az általunk szóban vagy interneten terjesztett információkért. Mások is el fogják olvasni, vagy a maguk során tovább terjesztik. Igaznak hitt álhíreket terjesztetni még nem ment fel bennünket Isten előtt a felelősség alól. Főleg, ha lett volna alkalmunk ellenőrizni, de kényelemből nem tettük meg. Fontos tudnunk, hogy épp erre az emberi magatartásra számítanak az álhírek megalkotói is, mert tudják, hogy az őszinte, de kényelmes emberek szívesen terjesztenek ilyen információkat.

Egyáltalán nem elhanyagolható dolog, sőt Isten nemtetszését váltja ki, ha olyan információkat terjesztünk, amelyekről nem tudom biztosan, hogy igazak-e. Minél közelebb áll egy információ a saját meggyőződéseimhez, annál könnyebben hajlok arra, hogy elhiggyem és terjesszem. Tehát hatalmas felelősség terhel.

Fontos megjegyeznünk: az álhírek rám, lelki fejlődésekre nézve veszélyesek, ráadásul erkölcsi veszélyt képeznek, mivel könnyen kerülhetek olyan helyzetbe, hogy álhíreket terjesztve a gonoszság ügynökévé válok.

Engedjétek meg, hogy elmagyarázzam. Valaki ad egy élelemmel telerakott edényt, hogy vigyem el az egyik városi iskolába. Tudomásom van róla, hogy a környéken egy bűnbanda garázdálkodik, amelynek tagjai mérget juttatnak az élelmiszerekbe. Ilyen körülmények között megengedhetem-e ma-

gamnak azt, hogy egyszerűen továbbadom az ételt anélkül, hogy ne tennék meg mindent az ellenőrzés érdekében? Azon meggyőződés, hogy minden rendben van, egyszerűen felment az ellenőrzés kötelessége alól? Vagy az a tény, hogy jóhiszeműen vállaltam a feladatot, felment bármilyen felelősség alól, még ha a mérgezett étel miatt gyermekek is halnak meg? Egyáltalán megtehetem-e, hogy miközben – még ha kismértékben is, de – kételkedem az étel fogyaszthatóságában, mégis elszállítom és felszolgálom a gyermekeknek?

Lehetünk-e kevésbé éberek, amikor az elménk táplálékáról van szó, tudva azt, hogy egyesek álhírekkel próbálják megmérgezni embertársaik elméjét?

Felhívom a figyelmeteket a következő helyzetre. Megpróbálok általánosítani. Létezik egy betegség – gondolatok bármilyen betegsége –, amely veszélyes, de kezeléssel gyógyítható vagy megelőzhető. Az álhíreket azok szokták terjeszteni, akik a kezelés létezése miatt valamilyen formában veszítenek, vagy akik valamilyen okból kifolyólag ellenzik a kezelést.

Őszinte meggyőződés, hogy a terjesztett álhír igaz, ezért megosztom, sőt próbálom meggyőzni a barátaimat és az ismerőseimet is, hogy ne éljenek a kezelés lehetőségével. A barátaim vagy a családtagjaim közül egy vagy akár több személy, aki elolvassa az általam terjesztett hírt, elfogadja a felsorakoztatott érveket, de később megbetegszik és meghal. Vajon milyen lelkiismereti teherrel kell élnem tovább, tudva azt, hogy valakinek a halálához én is hozzájárultam? Itt az őszinteségem nem ment fel a felelősség alól. Természetesen a példa fordítva és érvényes. Ezért annyira fontos, hogy valóban jól informáltak legyünk, és sose adjunk tovább olyan információkat, amelyek igaz voltával kapcsolatosan nem vagyunk biztosak.

Profetikai igeszakaszok

Jer 51:46 – „*És el ne olvadjon a ti szívetek és ne féljétek a hírtől, amely hallatszik e földön, mikor egyik esztendőben hír jő, és a másik esztendőben is a hír, hogy erőszakosság van a földön, uralkodó tör uralkodóra!*”

Az ihletett próféta figyelmeztet a különböző hírekre vonatkozóan. Felszólít, hogy ne figyeljünk rájuk, mert félelmet és bizonytalansági érzést keltenek, kételyeket szülnek. Jézus azért jött, hogy békét hozzon, de ezek az álhírek, amelyekről itt beszél a Biblia, épp az ellenkezőjét váltják ki az emberben.

Bizonyított tény, hogy a jelenség nem új keletű, hiszen ártalmas hatása már a kezdetektől is

mert volt. Ami azonban új, az a terjedési sebesség. Miközben a szöveg évenkénti egy hírről tesz említést, ma már szinte percenként jó néhány hírral találkozhatunk.

Tehát a Biblia ugyanazt tanácsolja nekünk ma, mint tanácsolta a Jeremiás idejében élő embereknek. Ne figyeljete a hírekre, mert csupán arra való, hogy félelmet, zavart és rettegést keltsenek. Igazából ez a tanács ma még aktuálisabb, ha figyelembe vesszük az álhírek mennyiségét és terjedési sebességét.

Ezék 7:26 – „*Egy romlás a másakra jő, és egy hír után más támad, s kérek látást a prófétától, ám törvény nem lesz a papnál, sem tanács a véneknél.*”

A szövegkörnyezet Izrael népének végidejéről, tágabb értelemben pedig a világ végéről szól. Ezékiel próféta, aki Jeremiás kortársa volt, hasonló megfigyelést tett: egyik hír a másik után támad. Ezékiel többek között arra utal, hogy a végidőben rengeteg híresztelés, álhír kering majd. A bölcseket és a világ előljáróit egyszerűen túlhaladják majd az események. A próféta azt tanácsolja, hogy Istennél és az Igében kell keresni a válaszokat és az igazságot.

Ésa 8:12-13 – „*Ti ne mondjátok összeesküvésnek, valamit e nép összeesküvésnek mond, és félelme szerint ne féljétek, és ne rettegjétek; a seregek Urát: Őt szenteljétek meg, Őt féljétek, és Őt rettegetétek!*”

Az igeszakasz az összeesküvésről és az összeesküvés-elméletekről szól. Tanácsolva vagyunk, hogy ne higgyünk összeesküvésnek mindent, amit a körülöttünk élő emberek annak tartanak. Ha ez a tanács időszerű volt 2000 évvel ezelőtt, akkor mennyivel időszerűbb manapság? Egyfajta összefüggés van az Ézsaiás és a Jeremiás által írt szöveg között, hiszen az „összeesküvés-elméletek” ugyanazt a hatást váltják ki: félelmet és rettegést. De Isten meghív, hogy ne féljünk, ne hagyjuk magunkat befolyásolni, manipulálni, különben nem fogunk haladni előre.

Fennáll a veszélye, hogy nem figyelünk az igazán fontos dolgokra, és figyelmen kívül hagyjuk azt, ami valóban veszélyes.

Íme, egy másik érdekes tényező. Dániel könyvének végén a következő kijelentéssel találkozunk: „Be vannak zárva és pecsételve e beszédek a vég idejéig” (Dán 12:9). Isten azt mondja a prófétának, hogy mindaz, amit látott, egy távoli időre, a jövőre vonatkozik, és „pecsételve” marad, vagyis nem lesz megértve addig, amíg nem érkezik el az ideje.

Ézsaiás könyvében is van egy ehhez hasonló kijelentés: „Kösd be e bizonyágtételt, és pecsételd be e tanítást tanítványaimban!” (Ésa 8:16). A próféta mintha azt állítaná, hogy az összeesküvésre vonatkozó figyelmeztetés egy távoli jövőre vonatkozik, és hogy az elhangzó információk csak majd a jövőben lesznek igazán értelmezhetők. Mintha tudta volna, hogy a huszonegyedik században lesz valóban időszerű ez az információ!

Hamis információk terjesztése

2Sám 13:30 – „*Mikor pedig még az útban voltak, a hír eljutott Dávidhoz, mondván: Mind megölte Absolon a király fiait, egy sem maradt meg közülük.*”

Absolon lakomát szerzett, amire meghívta a testvéreit is, majd egyiküket, Amnont megölte, mert így akart bosszút állni a lánytestvérén elkövetett erőszakon. Dávid többi gyermeke azonnal lóra pat-

tant és elmenekült. Nagyjából 15 kilométer távolságra, vagyis egy-órai lovaglásra voltak Jeruzsálemtől.

Mielőtt a fiatalok megérkeztek a fővárosba, bár bizonyára vágatva tették meg a távot, mégis a hír megelőzte őket. Dávidhoz az a hír jutott el, hogy minden fiát meggyilkolták. Véleményem szerint ez nem egy szándékosan terjesztett álhír volt, de ezt a lehetőséget sem lehet teljes mértékben kizárni. Viszont elgondolkodom, hogy a hír miként érkezhettek meg hamarabb, mint a gyermekei? Abban az időben nem léteztek gyors kommunikációs eszközök, és bár az érintett személyek igyekeztek nagyon gyorsan haladni, a félretájékoztatás mégis megelőzte őket.

Itt elképzelhetünk különféle forgatókönyvet, de csak spekulációkba bocsátkozhatunk, viszont ami tényleg számít, az az, hogy bizonyos információk már sok-sok évvel ezelőtt is hihetetlen sebességgel terjedtek.

Jn 21:23 – „*Kiméne azért e beszéd az atyafiak közé, hogy az a tanítvány nem hal meg: pedig Jézus nem mondta néki, hogy nem hal meg; hanem: Ha akarom, hogy ez megmaradjon, amíg eljövök, mi közöd hozzá?*”

Itt egy az első keresztények közt elterjedt álhírről van dolgunk. Valójában helytelenül értelmezték Jézus szavait. Ezenfelül János hosszú élete is csak táplálta gyanakvásukat. Noha nem volt mögötte rosszindulat, mégis egy téves információt terjesztettek.

Most pedig meghívlak, hogy nézzünk meg egy olyan igeszakaszt, amely felér egy igazi fake news esettanulmánnyal.

Mt 28:11-15 – „*Amialatt pedig ők mennek vala, ímé az őrségből némelyek bemenvén a városba, megjelentének a főpapoknak mindent, ami történt. És egybegyülekezvén a vénekkel együtt, és tanácsot tartván, sok pénzt adának a vitézeknek, ezt mondván: Mondjátok, hogy: Az ő tanítványai odajöven éjjel, ellopák őt, mikor mi aluvánk. És ha ez a helytartó fülébe jut, mi elhitetjük őt, és kimentünk titeket a bajból. Azok pedig fölvevén a pénzt, úgy cselekedének, amint megtanították őket. És elterjedt ez a hír a zsidók között mind e mai napig.*”

Jézus halála után a papok és a farizeusok kérték a kormányzót, hogy rendeljen őrséget Jézus sírjához, mert azt állították, hogy a tanítványok majd ellopják a holttestet, elrejtik, és azt fogják hangoztatni, hogy Jézus föltámadt.

A bibliai leírás szerint vasárnap reggel az Úr angyala alászállt, a sír szájáról elmozdította a követ, és életre hívta Jézust. Az örök „fél-tükben megrettenének, és olyanokká lőnek mint a holtak” (Mt 28:4). Valószínűleg örültek annak, hogy a mennyei küldött nem foglalkozott velük. De Jézus holtteste már nem volt a sírban, ezért a katonák tulajdonképpen nem teljesítették a kapott parancsot. A papoknak elmesélték a történeteket, és azt mondták, hogy az Úr angyalával szemben semmit sem tehettek.

A Megváltó ellenségei azonnal összegyűltek tanácskozni. Jézus halálakor meg voltak győződve, hogy végleg megszabadultak Tőle, most azonban újabb, és talán sokkal nagyobb fenyegetéssel kell szembesülniük: a feltámadt Jézussal. Ez igencsak komoly problémát jelentett számukra, ezért elképzelhető, hogy tüzetesen keresték a kiutat. A legkézenfekvőbb megoldást egy álhír elterjesztése jelentette. Arra kérték a katonákat, a jelentésben mondják azt, hogy pontosan az következett be, amiért őket a sír őrzésével megbízták, vagyis hogy Jézus holttestét a tanítványok lopták el.

A baj csak az volt, hogy ebben az esetben a katonáknak azt is kellett állítaniuk, hogy az őrségben elaludtak. De a papok megígérték, hogy közbenjárnak a kormányzónál az érdekében, és hogy még meggyőzőbbnek tűnjenek, még pénzt is adtak nekik. Az így megkötött egyezség immár arra kötelezte a katonákat, hogy azt terjesszék, amiben megállapodtak. Ha mindez napjainkban történik, biztosan a Facebook vagy az Instagram profiljukat használták volna.

Csak hogy a stratégia hiányosnak bizonyult. Állításaikban számos ellentmondás volt. Ha olyan mélyen aludtak, honnan tudták, hogy ki lopta el a holttestet? Viszont ha látták az esetet, akkor miért nem léptek közbe, vagy miért nem riasztották a hadsereget? Ráadásul nem egy ajtó előtt őrködtek, amelyet bárki csöndben kitarthatott, hanem egy több mint egy méter átmérőjű követ, aminek az elmozdításához több emberre volt szükség. A műveletet minden bizonnyal nem lehetett csöndben elvégezni. Egyáltalán elképzelhető, hogy több katona mélyen alszik, miközben közvetlenül mellettük valaki elmozdítja a követ?

Viszont a csalás működött, legalábbis részben. A hírt „megosztják és értékelik”, nagyon sok „lajkot” kap, és sokan elhiszik azt, amit az álhír kiöltői el szerettek volna terjesztetni.

Megfigyelhető, hogy a papok eljárása tökéletesen megegyezik az álhír meghatározásával: „hamis vagy szándékosan elferdített információ, amelyet a sajtó vagy a közösségi oldalak a közvélemény befolyásolása végett terjesztenek.” Az egyetlen különbség csupán az, hogy a sajtót vagy a közösségi oldalakat akkoriban a sajtóról sajtóra való terjesztés jelentette.

Következtetések

1. A több évszázaddal ezelőtt íródott Biblia szinte felfoghatatlanul modern (lásd a függelék). Olyan helyzeteket mutat be, amelyek csupán néhány éve kerültek a látókörünkbe, és olyan jelenségek pontos leírásairól olvashatunk a lapjain, amelyeknek csupán a közelmúltban adtunk megnevezést. Mindezek láttán egyre nehezebb elhinni, hogy a Biblia az emberi képzelőerő szüleménye, miközben tudjuk, hogy Isten ihlette a megírást.

2. Meg kell tennünk minden tőlünk telhetőt, hogy ne essünk az álhírek csapdájába. Léteznek információkat ellenőrző módszerek, azonban a legtöbb álhír könnyen, csupán néhány kattintással azonosítható. Kár lenne figyelmen kívül hagyni a Biblia tanácsait, hogy becsapjanak az álhírek terjesztői, és azok, akik a színpalak mögül mozgatják a szálakat.

3. Nagyon sok álhír – főleg, ha összeesküvés elméletekkel áll összefüggésben – félelmet és zavart kelt. A Biblia felszólít, hogy ezekre ne figyeljünk, és ne engedjük magunkat befolyásolni, mert lelkeleg semmit sem nyerünk, sőt nagyon sokat veszítünk.

4. Kötelességünk ellenőrizni az általunk terjesztett információkat. A terjesztés, megosztás erkölcsi kérdés, még ha jóhiszeműen is terjesztjük az ellenőrizetlen híreket. A felelősségteljes keresztény csupán akkor terjeszt valamit, ha megbizonyosodik annak valóságáról, és minden szükséges ellenőrzést elvégzett. Ezenfelül még az igaz hír esetében is meg kell fontolnunk, hogy hasznos-e vagy sem a terjesztése.

5. Ami pedig a sajtót illeti, ha szeretnénk jól informáltak lenni, akkor alaposan válogassuk meg, hogy kiben is bízunk, kerüljük a csupán minimális ellenállás útját, és legyünk készek összevetni és ellenőrizni az információkat. Noha egyetlen napilap vagy televízióadó sem mentes a hátsó érdekektől, én mégis az tanácsolom, hogy ne a közösségi hálóról szerezzük be az információkat. Ezen a felületeken sokkal gyorsabban terjednek az álhírek, és itt tudnak a legkönnyebben elrejtőzni azok, akik álhíreket terjesztenek.

6. Bizonyos témák az események függvényében kiválóak arra, hogy álhíreket kovácsoljunk belőlük. Ilyenek például a bevándorlókkal kapcsolatos hírek. A körülmények lehetővé tették az álhírek terjesztésének robbanásszerű növekedését. A koronavírus is mindig kifogyhatatlan forrást fog képezni mind a betegséggel, mind pedig az általa kapcsolatosan. Mindezek tehát olyan témák, amelyek az álhírek alkotói számára fontosak.

Viszont meg kell jegyeznünk, hogy vannak olyan vallási, profetikuss és végidei témák is, mint például a gyülekezetekre, a gyülekezet vezetőire vagy a lelkészekre vonatkozó kérdések, amelyek szintén remek forrásanyagot szolgáltatnak az álhírek terjesztői számára.

Általánosságban véve az álhírek meghallgatása különböző következményekkel járó rossz döntésekhez vezethetnek. Vallási téren ezeknek akár örök következményei is lehetnek. Ezért annyira fontos figyelmesen ellenőrizni minden információt, és különösen figyelni arra, hogy mit osztunk meg másokkal.

Függelék: AZ ELSŐ ÁLHÍREK

Álhírral találkozhatunk már a bűnbeesés leírásában (1Móz 3:1-6). A történelemben ekkor kerültek először forgalomba álhírek azzal a céllal, hogy megtévesszék az embert, és ártsanak neki. Amit a kígyó mondott Évának, lényegében az első

hamis vagy szándékosan elferdített információ volt, amellyel befolyásolni akarta az embert. A történet által a Biblia bemutatja az álhírek feltalálóját.

Írásom e része azért került a függelékbe, mert a bibliai szöveget megpróbáltam modern kontextusba helyezni.

1Móz 3:1-6 verseinek adaptációja:

Az asszony a kertben sétálva elővette az iPhone-ját, mert szeretett volna készíteni néhány szelfit, illetve ellenőrizni akarta, hogy kapt-e sms-t a férjétől. Amikor belépett a Facebook-profiljára, a következő hirdetéssel találta szembe magát:

„Valóra válhatnak azok az álmok, amelyekről korábban álmodni sem mertél.

Szeretnéd elérni a legfelsőbb dimenziót?

Szeretnél tiszta mennyei érzelmeket átélni?

Szeretnéd megtapasztalni a természetfeletti létet?

Szeretnél olyan ismereteket szerezni, amellyel csak Isten rendelkezik?

Mi sem könnyebb!

Reggel gyere a jó és gonosz tudásának fájához! Az első három személy, aki odaér, ingyen részesülhet abból a gyümölcsből, amely majd hozzásegíti átélni ezt az egyedi és feledhetetlen érzést.”

Továbbá:

„Ne szalassza el a felelősségteljesen és környezetbarát módon termesztett rendkívüli gyümölcs megkóstolásának lehetőségét. Ezt a címkén található két tanúsítvány is igazolja: »öko-mezőgazdaság«, és »Made in Éden – Paradicsom«.

Nincs kockázat, és nincsenek mellékhatások. Aki eddig már kóstolta a gyümölcsöt, tanúsíthatja, hogy az íze semmihez sem fogható.”

Éva kételyekkel küzd, és arra gondol, hogy talán tanácsot kellene kérnie Ádámtól, de mégsem szeretné elszalasztani az alkalmat. Úgy érzi, rendelkezik kellő intelligenciával ahhoz, hogy felismerjen egy átverést. Ráadásul tényleg szeretne olyan állapotokat megtapasztalni, amiről a hirdetésben olvasott.

Odalép a fához, látja, hogy a gyümölcs tényleg kíváncsú, és hogy valóban arra való, hogy felnyissa az ember elméjét. Szakít tehát a fáról, eszik a gyümölcsből, és a férjének is ad belőle.

A történet többi részét már ismerjük.

Az álhírek nem minden esetben okoznak ilyen súlyos következményeket, mint az Édenkertben. Azonban könnyen megtörténhet, hogy olyan híreket fogadunk el és terjesztünk, amelyek közül némelyik súlyos következményekkel jár. ■

Erwin Kestner, lelkipásztor, az Észak-franciaországi Egyházterület Sáfársági Osztályának igazgatója

Bibliográfia

Guillaume Belfiore: Fake news: qu'est-ce que c'est? [online] – [www.futura-sciences.com/tech/La-redaction: Covid-19: les premiers vaccinés, tous morts? L'intox qui sévit d'un pays à l'autre](http://www.futura-sciences.com/tech/La-redaction-Covid-19-les-premiers-vaccines-tous-morts-Lintox-qui-sevit-d-un-pays-a-lautre) [online] – www.observers.france24.com/fr/europe/20210129

Fake News: www.wikipedia.org/wiki/Fake_news

Que sont les fake news? Définition, types et méthodes pour les reconnaître [online] – www.ionos.fr/digitalguide/web-marketing

Les „fake news”: c'est quoi? [online] – www.justaskthales.com/fr

Reconnaitre les Fake News [online] – www.e-enfance.org/reconnaitre-fake-news

J'apprends à repérer les fake news [online] – www.bdper.plandetudes.ch/uploads/ressources

KI A VÁROSOKBÓL! (I)

Bevezető

Az általam elemzésre szánt téma iránt egyre nagyobb az érdeklődés. Azért döntöttem e sorok megírása mellett, mert fennáll a félretájékoztatás veszélye. Írásom alapjául a Prófétaság Lelkének tanácsai, az Adventista Egyház által 1950-ben kiadott „From City to Country Living” című 53 oldalas broszúra, az „Improving the Understanding and Practice of Country Living in the Georgia Central Korean SDA Church” doktorátusi dolgozat, továbbá néhány személyes észrevételem szolgál.

Az utóbbi időben megfigyelhető, hogy egyre több városban élő ember költözik vidékre. Oliver Goldsmith a következőképpen fogalmaz: „Isten falut tervezett, erre az ember városokat épített.” Lucian Blaga „A falu lelke” című költeményében gyönyörűen leírja, hogy „az örökkévalóság falun született.” Grigorescu festményei, mint az „Örkörszekér” vagy a „Kaliba”, valamint a falusi lányokat vagy vidéket bemutató remekművei szintén a falu szép lelkét mutatják be, aminek értékét kezdjük újra felfedezni. 2020-ban 116 000 személy költözött városról falura.¹ A Vodafone Institute által rendelt „Európa digitalizálása” című tanulmány szerint a román városi lakosság 62%-a állítja, hogy 1–2 éven belül vidékre fog költözni. A Covid-19 járvány jelentős mértékben változtatta meg az emberekben a falura költözéssel kapcsolatos szemléletet.²

Kezdetben Isten az életet az Édenkertbe tervezte. A héber „eden” szó „örömet” jelent, tágabb értelemben pedig: „szép és kellemes kert”-et. Így kellett volna élnünk! Egy kellemes kertben és környezetben, örömteli munkát végezve! Azonban a legártalmasabb vírus, a bűn megváltoztatta az állapotunkat. Sötétségbe borította az ember elméjét és a levegőöveget, és kiűzte őt a paradicsomból, hogy véget nem érő utazásba kezdjen a megátkozott földön. A fellázadt embernek védekeznie kellett a bűn, az

ellenség és a lelkifurdalások ellen. Nimróddal és Kainnal kezdődően Éden gyönyörű kertjeinek helyét átvették a lázadás jelképei, a városok. Szemiramisz babilóniai függőkertjei próbálták némiképp feledtetni az emberi honvágyat, és évszázadokon átnyúló jelképekként az igazi édeni kertekre emlékeztetnek. Később a Babel tornya a legékeesszólóbb kifejezése lett az ember Isten elleni lázadásának.

A kisgyerekeket az iskolai osztályok előtt óvodába járattuk. Angol és német nyelvterületen az „óvoda” kifejezés (*kindergarten*) szó szerinti jelentése: „gyermek-kert”. John Milton remekműve, az „Elveszett paradicsom” a múltra, de különösképpen a jövőre emlékeztet. Az ember még keresi az elveszett paradicsomot.

A falu az a természetközeli hely, amelyet családiasság (otthon) és erőteljes hovatartozási érzés jellemez, ugyanakkor az a hely is, ahol még erőteljesen őrzik a néphiedelmeket (előítéleteket), és szigorúan büntetik azt a magatartásformát és hitet, amely nem felel meg a falu értékrendjének.

A faluval ellentétben a város az a hely, ahol sokkal ridegebbek és távolságtartóbbak az emberek. Másfelől pedig ez a városban tapasztalható személytelenség az etnikai, vallási és nyelvi sokféleség elfogadását is jelenti. A városi ember sokkal inkább figyel a termelékenységre, mint az emberségre és a jólétre, ezért egyfajta értelmét vesztett cinizmust él át.

A falu és a város többet jelent két különálló földrajzi-fizikai helynél, inkább saját lélekkel és lelkiséggel rendelkező társadalmi entitást jelent. A város és a falu tehát két egymással szembenálló paradigmát képvisel, de mégsem zárja ki kölcsönösen egymást. Míg az 1800-as években a világ népességének csupán 3%-a élt városban, mára a lakosság 50%-a lakik urbánus környezetben. Az előrejelzések szerint 2050-re ez az arány eléri a 65%-ot.³

Kitől származik a „Ki a városokból!” ötlete, ami a romániai emberek számára a „falusi élet” fogalmával egyenlő?

Ellen G. White írta 1885-ben: „Nincs messze az az idő, amikor – akár az első tanítványok – kénytelenek leszünk elhagyni, magányos helyeken menedéket keresni. A júdeai keresztényeknek Jeruzsálem ostroma szolgált jelül a menekülésre. Így szolgál majd figyelmeztetésül nekünk az, amikor nemzetünk hatalmát a pápaság vasárnapjának kényszerítésére használják fel. Ekkor érkezik el az az idő, hogy elhagyjuk a nagyobb és kisebb városokat, hogy a hegyek közé, eldugott helyekre vonuljunk vissza.”⁴

„Mindenki szakítson erre időt, és alaposan gondolja ezt meg! Senki se hasonlítson a példázatbeli emberhez, aki házat akart építeni, de képtelen volt az befejezni! Fontoljatok meg mindent! Lesznek, akik elhamarkodottan csinálnak valamit, és olyan dologba vágnak, amiről semmit sem tudnak. Isten nem ezt várja el tőlünk...

Semmit se tegyünk rendetlen módon, nehogy a lelkesítő és izgató beszéd nagy veszteséget vagy áldozatot okozzon a tulajdonunkban – amely nem Isten rendje szerinti fellángolást szítana –, hogy a győzelem, amelyet lényeges lenne elnyerni, a hidegvérű, mérsékelt, megfelelő szemlélet, egészséges elvek és célok hiánya miatt kudarcba fulladjon.” (1893. dec. 22-én írt válasz egy vezető, Battle Creek-i munkásnak, aki előzőleg arról tájékoztatta Mrs. White-ot, hogy az ő sürgetésére válaszként „100–200-an” előkészületet tesznek a város elhagyására vidéki helyre, „amilyen gyorsan csak lehet.”⁵

„Királyok és királynők azok az apák és anyák, akiknek egy darab földjük és kényelmes otthonuk van.”⁶ Ez utóbbi kijelentése 1894-ben hangzott el.

Városellenes magatartás

1790-ben az amerikai lakosság csupán 5,1%-a lakott városban, s ez az arány csak 30 évvel később kezdett növekedni. 1990-ben már az amerikaiak 77%-a élt urbánus környezetben. A '90-es években az Egyesült Államokban az adventisták közel 50%-a élt nagyvárosokban, a másik 50% pedig kisebb városokban vagy falvakban.⁷

Az Amerikai Egyesült Államok kezdeti időszakában az emberek ellenérzéseket tápláltak a városokkal szemben. Egyik ilyen furcsa példa erre az államok déli és nyugati felén tevékenykedő szónokok magatartása, akik a keleti parton fekvő városokat a „nemzeti gonoszság és korrupció” melegágyának nevezték, miközben saját városaikat a republikánus civilizáció magasztos eszményképeinek tartották.

A városokkal szembeni negatív magatartás egyfelől a tizenkilencedik századi amerikai kulturális örökség, másfelől pedig a Szentírásra és a Próféta-ság Lelkének írásaira alapuló teológiai értelmezésünk része.⁸ Az a tény, hogy Ellen White különleges figyelmet fordított a nagyvárosi missziómunkára, azt igazolja, hogy nem volt városellenes, miközben senkinek sem javasolta a város fizi-

kai és erkölcsi környezetét.⁹ Ehelyett tanácsolta a testvéreket, hogy széledjenek szét az egész országban a nagy- és kisvárosokba meg a falvakba.¹⁰

Hogyan oldható fel a nagyvárosi missziómunka és a „Ki a városokból!” felszólítás közötti feszültség?

Mi volt Krisztus módszere? „Egyedül Krisztus módszere vezet igazán eredményre az emberekkel való kapcsolatfelvételben. A Megváltó az emberek között járt, mint aki a javukat akarja. Együttérzést tanúsított, szolgálatával megadta azt, amire szükségük volt, és elnyerte a bizalmukat. Azután így szólt: »Kövessetek engem!«”¹¹ Kapcsolatot kell ápolnunk a városlakókkal, mivel érdekel bennünket az örök sorsuk. Ugyanaz a szerző tanácsolja: „Mint Isten parancsolatait megtartó népnek, el kell hagynunk a városokat. Mint Énóknak, nekünk is dolgoznunk kell a városokban, de nem kell ott laknunk.”¹²

Ellen White a következőket írta 1909-ben: „Ő, bárcsak felismernénk e nagyvárosok inségét, úgy, ahogyan Isten látja.”¹³ Az Amerikai Egyesült Államok lakosságának csupán 15%-a élt városban 1910-ben, amikor Ellen White kijelentette: „Városaink inségének súlya annyira rám nehezedett, hogy néha már úgy látszott, meg kell halnom alatta.”¹⁴ Ihletett írásaiban rávilágított arra, hogy sürgető szükség van a nagyvárosokban végzett missziómunkára, de ezzel egy időben hangsúlyozta az egyszerű és egészséges, lehetőleg vidéki életvitelt. Ez azt jelenti, hogy Isten szereti a városban lakó embereket, ugyanakkor a városokat az egészségtelen környezet miatt kerülnünk kell. A felmerülő feszültséget tehát nem a „vagy kint, vagy bent” kérdés megoldásával kell feloldani, hanem a „bent, de kívülről” módszerrel. Ellen White számos alkalommal elmondta, hogy a nagyvárosokban szükség van iskolákra, szanatóriumokra, befolyásközpontokra, vegetáriánus éttermekre, egészséges élelmiszereket forgalmazó boltokra, gyülekezetekre, házról házra végzett missziómunkára, nyilvános evangelizációra, könyvevangelizálásra és orvosi missziómunkára. És amennyiben lehetséges, ezt a munkát a nagyvárosok közelében levő vidéki környezetben élve kell végezni.

Thomas Jefferson és Edgar Allan Poe

A városellenes magatartást (retorikát) különösen Észak-Amerikában érhetjük tetten. 1784-ben, amikor a lakosság zöme inkább vidéken élt, Thomas Jefferson azt állította, hogy azok tartoznak Isten választott népéhez, akik megművelik a földet, ezzel szemben városban

A MISSZIÓ KRITÉRIUMA DANIEL NIȚULESCU

ELLEN WHITE IHLETETT ÍRÁSAIBAN RÁVILÁGÍTOTT ARRA, HOGY SÜRGETŐ SZÜKSÉG VAN A NAGYVÁROSOKBAN VÉGZETT MISSZIÓMUNKÁRA, DE EZZEL EGY IDŐBEN HANGSÚLYOZTA AZ EGYSZERŰ ÉS EGÉSZSÉGES, LEHETŐLEG VIDÉKI ÉLETVITELT.

a kormányt támogató „csöcselék” él. Meglátása szerint a városok közvetlen veszélyt jelentenek az amerikai demokráciára, mivel az ország előmenetele jobbára a mezőgazdaságra épül. Azzal egyetértett, hogy a kereskedelem, a művészetek és a tudományok szempontjából szükség van a városokra, csak hogy ezek nem „termelnek ki igazi embereket”, mint például a falvak. Jefferson 1784 és 1789 között Európában járva felfigyelt az európai városok általa „üres nyüzsgésnek” nevezett szörnyű állapotára, ami csak megerősítette azon meggyőződésében, hogy „az amerikai értékrendre a legnagyobb veszélyt a városok jelentik.” Egy 1787-ben kelt levelében a következőket írta James Madisonnak: „Hiszem, hogy kormányunk erénye abban fog megmutatkozni, hogy az ország még századokon át megmarad a földművelés mellett... Attól kezdve, hogy az emberek elkezdenek városra költözni, mint Európában, hozzájuk hasonlóan mi is romlottakká válunk.”¹⁵ Jefferson úgy ítélte meg, hogy a sárgaláz majd eltántorítja az amerikaiakat a városba költözéstől.

A tizenkilencedik század első felében az volt az amerikai felfogás, hogy a városok afféle művi módon létrehozott rendszerek, amelyek az emberi korrupció melegágyai.

Az akkori amerikai irodalom hasonló előítéleteket táplált a városokkal szemben. Az első amerikai regények fő témáját a bűn olvasztótégelyének tekintett városok szolgáltatták. Az akkori idők Amerikáját az elveszített Édennek tekintették, a városokat pedig a falusi embernek felkinált kegyelemből való kiesés jelképének tartották. Harry Levin a következőket írta: „Az Egyesült Államok olyan, mint egy kert, egy agrár Éden, amely a városiasodás miatt elveszítette befolyását.”¹⁶ A fiatalokat a városba vonzotta a meggazdagodás bűvölete, de városra költözve olyan nyomasztó magányt kellett megélniük, amit sosem éreztek a vidéki tájakon. Ezek a vidéki fiatalok az utcákat járva csavargókkal és kéj nőkkel találkoztak. A fanatikus városi csöcselék valósággal üldözte a jövevényeket. Különben a városi lidércnyomás látványa Edgar Allan Poe kedvelt témája is volt, amit „Az elpusztított város” valamint „Bűnök városa” című műveiben is megírt.

Az ámis közösség és a mennoniták

Az ámisok és a mennoniták már a kezdetektől a vidéki élet hívei voltak, és bizonyos mértékben hatással voltak az amerikai mentalitásra, és természetesen óhatatlanul az adventistákra is. Az ámisok Svájcban emigráltak anabaptisták leszármazottai, akik annakidején Pennsylvániában telepedtek le. A világot uraló gonoszság miatt a keresztények kötelessége megőrizni szeplőtlen tisztaságukat ebben az elbukott világban. „Ne szabjátok magatokat e világhoz!” (Róm 12:2). „Ne legyetek hitetlenekkel felemás igában; mert mi szövetsége van igazságnak és hamisságnak? Vagy mi közössége a világosságnak a sötétséggel?” (2Kor 6:14). Ezek az igazságszavak képezik az ámisok jelmondatait. Erőteljes meggyőződésük megtiltja számukra,

hogy városban lakjanak, gyárban dolgozzanak, elektromos áramot, mobiltelefont, központi fűtést vagy gépkocsit használjanak. A mezői munkákhoz és a szállításhoz egyaránt a lovat használják. Közösségük különösen értékesnek tartja a természetet és a földet, mivel szerintük a fizikai világ (a föld) önmagában nem romlott. Isten azt parancsolta Ádámnak, hogy művelje a földet, tartson áldásokat, amit városban nem lehet megvalósítani.¹⁷

Az anabaptisták egy másik vezéregyénisége Menno Simons volt. A mennoniták a svájci és a német anabaptisták leszármazottai. A legtöbb mennonita számára a városi környezet veszélyforrást jelent a hitre nézve, ezért ki kell vonulni a kísértések és a bűnök világából. Szerintük az üdvösség tekintetében a földművelés a legideálisabb életforma. Mennonitának lenni ugyanazt jelenti, mint földművelőnek lenni. Ők nem élnének meg városban. Ennek ellenére a második világháború után a közösségből néhányan városra költöztek.

Nehéz meghatározni, hogy ez a városellenes örökség milyen hatással volt Ellen White-ra. Még ha nem is adta volna tovább az adventista pioníroknak, őt akkor is befolyásolta a „keresztényekre jellemző héber agrár-gondolkodás, amely a városokat a hiúság, a testi gyönyörök és a cselszövések helyének tartotta.”¹⁸ A Kain leszármazottai által épített városok, Ábrahám kihívása Úr városából, Lót vonzalma Sodoma és Gomora iránt olyan szemléltetéseket képeznek, amelyek közvetlen kapcsolatot fejeznek ki az erkölcstelenség és a városi élet között. A Heted-napi Adventisták elődei vidéken éltek egészen 1870-ig, az urbanizáció kezdetéig.

Ellen White (1827–1915) a városi élet előfutáraként vidéken született és vidéken is halt meg. Annak ellenére, hogy sokat utazott, férjével együtt három farmot is alapított, Ausztráliában pedig személyesen felügyelte az Avondale College keretében létrehozott földművelési programot. Több mint 60 kijelentése volt a vidéki élettel kapcsolatban. A vidéki élet védelmezőjeként 1870 és 1910 között kitartóan szembeszállt a városi életmóddal. Az Úr szolgálólányaként 1906-ban ekképpen nyilatkozott ismételt tanácsainak eredetét illetően: „»Ki a városból! Ki a városból!« – magyarázta – Ezt az üzenetet adta nekem az Úr.”¹⁹ A korabeli amerikai írók is hasonlóképpen vélekedtek: „Az amerikai városlakók egy társadalmi vulkán kráterének a peremén élnek.”²⁰

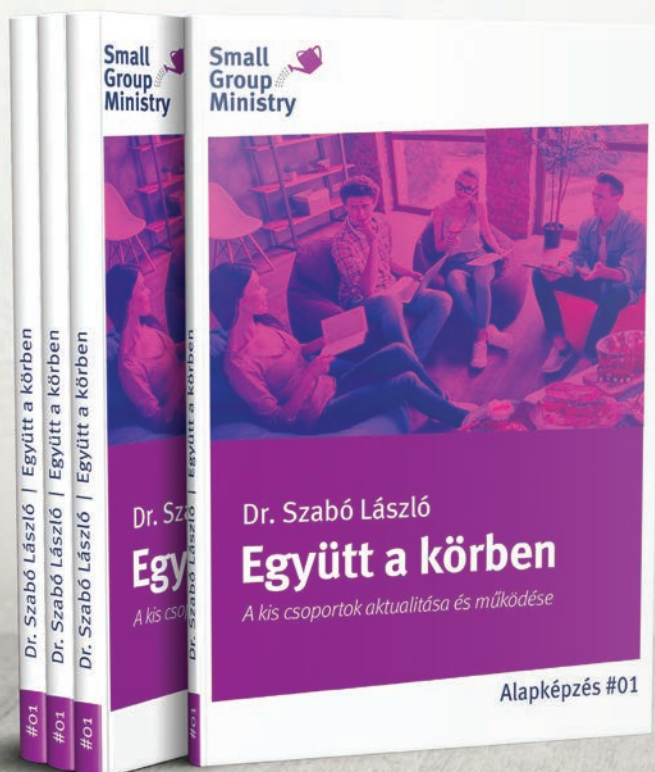
Butler és Prescott

George I. Butler, a Generál Konferencia elnöke 1890-ben a „Review and Herald” hasábjain jelentette meg az „Élet vidéken és élet városban” című cikkét. Néhány évvel később W. W. Prescott adventista oktató és szolgálattevő „Falu és város” című cikkével figyelmeztette az adventistákat arra, hogy ne engedjenek a városba költözés kísértésének. ■

Dr. Daniel Nițulescu, történész, lelkipásztor, Munténiai Egyházterület

1. https://adevarul.ro/locale/oradea/au-dat-orasul-viata-sat-anul-trecut-116000-oraseni-s-au-mutat-tara-1_615b03f55163ec4271f9152f/index.html
2. https://adevarul.ro/news/societate/62-romanii-oras-s-ar-muta-tara-pandemia-schimbata-perceptia-privind-viata-mediul-rural-studiu-1_60dc6c945163ec42719d2a4e/index.html
3. Lionel Matthews: *Adventist Review*, May 2016, <https://www.adventistreview.org/1508-28>
4. Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 5. köt., 464. o.
5. Ellen G. White: *Az utolsó napok eseményei*, 120. o.
6. Ellen G. White: *Boldog otthon*, 141. o.
7. Martin Byung Cho Rho: *Improving the Understanding and Practice of Country Living in the Georgia Central Korean SDA Church*, Andrews University, 1994, DMin Dissertation, 7. o.
8. Gottfried Oosterwal: *God Loves the Cities*, *Adventist Review*. February 5, 1987, 144:8, idézve Martin Byung Cho Rho: *Improving the Understanding and Practice of Country Living in the Georgia Central Korean SDA Church*, Andrews University, 1994, DMin Dissertation, 67. o.
9. Martin Byung Cho Rho: *Improving the Understanding and Practice of Country Living in the Georgia Central Korean SDA Church*, Andrews University, 1994, DMin Dissertation, 67. o.
10. Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 8. köt., 244–245. o.
11. Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnymán*, 143. o.
12. Ellen G. White: *Evangelizálás*, 77. o.
13. Ellen G. White: *Evangelizálás*, 38. o.
14. Ellen G. White: *Evangelizálás*, 34. o.
15. Martin Byung Cho Rho: *Improving the Understanding and Practice of Country Living in the Georgia Central Korean SDA Church*, Andrews University, 1994, DMin Dissertation, 7-8. o.
16. Uo. 10. o.
17. Uo. 15-17. o.
18. Uo. 19. o.
19. Ellen G. White: *Életünk és munkánk*, 409. o.
20. Charles N. Glaab & Brown A. Theodore: *A History of Urban America* (New York: MacMillan Company, 1967), 231. o., idézve Martin Byung Cho Rho: *Improving the Understanding and Practice of Country Living in the Georgia Central Korean SDA Church*, Andrews University, 1994, DMin Dissertation, 22. o.

Hamarosan megjelenik!

Üzenetünk valamikor tömegeket mozgatott meg, mára már sajnos saját tagjaink megtartásához is gyengének tűnik. Az elmúlt száz év az adventista misz-szió sikereiről szólt, a következő évtizedek a fennma-radásról szólnak majd Európában. Mi történt velünk, a társadalommal és az egyházzal?

„Újra kell gondolnunk a stratégiánkat, tevékenységünket és annak biblikus alapjait” – olvashatjuk a könyvben a figyelmeztetést változó világunkról. Ha igaz mindez, akkor egyetlen kérdésünk marad: Mi a megoldás?

Az egyik válasz a jézusi és a korai egyház tanítványsági gyakorlatát követő kis közösségekben rejlik. Itt a „hit” elmélete gyakorlati közösségi élménnyel társul, és pontosan ezért volt ez az egyik kulcsa a korai egyház gyors növekedésének. Ez a könyv megtanít arra, hogyan szervezhetjük, vezethetjük, gondozhatjuk ezeket a kis csoportokat, hogyan válhat mindenki az evangéliumi közösség részévé, anélkül hogy magasan képzett specialistaként kellene belépnie a körbe.

Dr. Szabó László 2022. január 16. és február 22. között tartandó online előadása is ezt a témát boncolgatja. Részletek az *Adventszele* hátsó borítóján.

A 666-OS SZÁM KÖRÜLI BOTRÁNY (I)

A „fenevad száma” először János jövődölésében jelenik meg, Jelenések könyve 13:17-18 szakaszában, majd Jel 15:2 versében is feltűnik. A szám maga – a 666 – az Ószövetségben is szerepel: 1Kir 10:14 versében 666 talentum arany, ami Salamon király éves kereskedelmi bejövetelét jelentette; Ezsd 2:13 versében pedig népszámlálási adatként (Adónikám családjának 666 tagja).

Nem fogjuk most Jelenések 13 fenevadjának azonoságát elemezni, sem a közte és a fiatalabb és aktívabb „nővére” közötti kapcsolatot, vagy pedig az e kettő és az első fenevad „képe” közötti viszonyt, de még a szám, a név és a jel közötti összefüggést sem. Ezekkel a kérdésekkel egy későbbi cikkben foglalkozunk. Ezúttal kizárólag a „név neve” adventista értelmezésének történetére összpontosítunk.¹

Rövid preadvent kitérő

A protestáns hagyomány az Antikrisztust mint Jelenések 13 (tengerből feljövő) fenevadját Rómával azonosította, és nemcsak a császári Rómával, hanem főként a pápaság Rómájával. Ez az értelmezés jóval megelőzte a protestáns reformáció korát: Salzburgi II. Eberhard érsek (1240), John Wyclif brit teológus (1384), Matthias von Janov (1394), Husz János (1415) és John Purvey (1428) is magáénak vallotta.

Az értelmezést a későbbiekben számos protestáns (református, luteránus, anglikán stb.) teológus támogatta: William Tyndale (1536), Andreas Osiander (1552), George Joye (1553), John Bale (1563), Nicolaus von Amsdorf (1565), Virgil de Solis (1567), Alphonsus Conradus (XVI. század), John Jewell (1571), Heinrich Bullinger (1575), King James I (1625), Andreas Helwig (1643), John Tillinghast (1655), Johannes Cocceius (1669), Thomas Goodwin (1680), Roger Williams (1683), Drue Cressener (1718), Sir Isaac Newton (1727), Johann Bengel (1752), John Gill (1771), John Wesley (1771), Timothy Dwight (1796).²

E tanult emberek közül egyeseket üldöztek, másokat kivégeztek. Nem kell csodálkoznunk azon, hogy ez az értelmezés természetes módon jelent meg a középkor derekán, a római hierarchia sötét korszakának csúcán, amikor a Római Egyház hitvallása szerint Krisztus „egyetlenegy emberre” alapította az Egyházát, és hogy az Istentől kapott tekintély alapján jogában áll eltiporni bármi-

lyen ellenállást. Ezen események valódi nagysága csupán részlet- és statisztikai kérdés, amelyet lehetetlenség rekonstruálni. Az emberiség történetében páratlanul hosszú ideig tartó elnyomás olyan mély nyomot hagyott az emberiség kollektív emlékezetében, hogy II. János Pál és I. Ferenc pápa szükségét érezte annak, hogy nyilvánosan is beismerje az egyház által a múltban elkövetett üldözéseket, és bocsánatot kérjen azokért.

„Azután láték más fenevadat feljöni a földből. (...) És azt is teszi mindenkivel, kicsinyekkel és nagyokkal, gazdagokkal és szegényekkel, szabadokkal és szolgákkal, hogy az ő jobb kezükre vagy a homlokukra bélyeget tegyenek; és hogy senki se vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van, vagy neve, vagy nevének száma. Itt van a bölcsesség. Akinek értelme van, számlálja meg a fenevad számát; mert emberi szám: és annak száma hatszázhatvanhat.”

(Jelenések 13:11-18)

A tengerből feljövő fenevad pápasággal történő azonosítása mércévé vált a protestantizmusban, főként a XVIII-XIX. századi Amerikában. És mivel az 1840-1844-es időszakban a William Millerhez csatlakozó prédikátorok kivétel nélkül különböző protestáns felekezetekhez tartoztak, ez az értelmezés egyhangúlag elfogadott volt az advent (millerita) mozgalomban. (Voltak viszont olyan protestáns írásmagyarázók is, akik úgy hitték, hogy a második, szárazföldi fenevad a pápaság, miközben a tengerből feljövő fenevad a pogány Rómára utalna.)

A 666-os szám értelmezései az adventizmusban

Ha a fenevad pápasággal történő azonosítása – néhány pusztagást leszámítva – egyöntetűen elfogadott értelmezés volt az adventizmusban, a 666-os számmal kapcsolatban más volt a helyzet. Egyébként ennek a számnak az értelmezése sosem volt hitelvi kérdés a Hetednapi Adventista Egyházban, hanem mindössze teológiai opció.

William Miller úgy hitte, hogy a 666-os szám ugyanannyi évet jelent. Ezt a véleményt vallotta Luther is (1546), szerinte a 666 év a pápaság több évszázados világi uralkodásának majdnem lejárt időszaka (Luther véleménye szerint a pápaság Jelenések 13 második fenevada). Az amerikai baptista teológus, Robert Scott (1834) ez alatt a szám alatt szintén a pápaság uralmának 666 évét értette (666 év 1843 előtt)³. Egyébként ez a fajta értelmezés viszonylag népszerű volt a szintén baptista Miller idejében.⁴ Ő azonban a pogány („hattamid”) Rómára vonatkoztatta a 666-ot, 666 évet számolva Kr. e. 158 és Kr. u. 508 között. Miller véleményének nem volt maradandó visszhangja az adventizmusban.

Joseph Bates úgy hitte, a 666 a második fenevadként a protestantizmust jelképezi a maga szektáival. E mögé a vélemény mögé sorakozott fel rövid ideig a White-házaspár (lásd EGWC 286-287), ahogy J. N. Andrews, Merritt E. Cornell és John Loughborough is. Az első hetednapi adventista apokaliptikus diagramban – amelyet Samuel W. Rhodes rajzolt meg, és Otis Nichols készített ennek alapján metszetet 1850-ben – a Jelenések 13 második fenevadja alatt volt egy megjegyzés a két szarvról, „az egyik pápista, a másik protestáns, és a kettő összege 666”.

1860 tájékán hitünk úttörői elvetették ezt az értelmezést. James White is, ironikusan megjegyezve, hogy időközben megemelkedett a protestáns felekezetek száma. Majd megjelent egy újabb értelmezés, mely szerint a 666 az ismert, hagyományos pápai tisztség, a VICARIVS FILII DEI numerológiai kódja. Az első, aki 1855-ben adventista körökben publikálta ezt a magyarázatot, John Nevins Andrews volt.⁵

Andrews azonban ezzel nem állított újat, hisz a kijelentés már mintegy 230 éve ismert volt a protestáns világban. Az igazán első publikáció (*Antichristus Romanus*) ebben a témában a német nyelvész, Andreas Helwig nevéhez fűződik, aki 1611 és 1633 között a Berlini Egye-

tem rektora volt. Helwig véleményét több protestáns teológus, biblia magyarázó, bibliafordító követte a következő 200 évben, köztük Heinrich Bullinger, a Genfi Biblia fordítója (1557–1560), a brit kálvinista-anglikán teológus, William Whitaker (1582), vagy a magyar református püspök, Szegedi Kis István (1593). Amerikában Amzi Armstrong presbiteriánus lelképásztor (1815), Richard C. Shimeall episzkopális teológus (1842), valamint számos más szerző megelőzte Andrews-t ennek az értelmezésnek a hirdetésében.

1865-ben Uriah Smith, J. N. Andrews sógora, a Dániel és a Jelenések könyvéről írt első magyarázat szerzője végérvényesen leszögezte, hogy a pápai titulus (VICARIVS FILII DEI = Isten Fiának helytartója / Al-Krisztus) gemátriai olvasatában rejlik a misztikus 666-os szám jelentése, utalva Jelenések 13 első fenevadjára.

VICARIVS FILII DEI a pápa tiaráján?

Egészen idáig az értelmezést a protestáns szemlélet határozta meg, mivel azonban a tévedések a könyveket kutatókat sem kerülik el, Uriah Smith VICARIVS FILII DEI rangcímre vonatkozó magyarázatának egyik részlete hamarosan evangélikus hatással bíró mítosszá vált. Uriah Smith, túlságosan bízva egy amerikai forrásban (A. T. J. Bullard asszony könyvében)⁶, amelyet nem ellenőrzött le kellőképpen, korszakformáló hibát követett el az értelmezése során. Bullard asszony ugyanis kijelentette, hogy a pápai antikrisztus titulusa megtalálható a pápa tiaráján (csúcsos fejdíszén). Úgy tűnik, hogy ezt a gondolatot nem Bullard asszony találta ki, hanem már az ő idejében is közsímet állítás volt. Smith magyarázatának köszönhetően azonban ez a híresztelés elterjedt az adventizmusban és mindenütt, ahol Smith magyarázata a könyvevangélista szolgálat révén ismertté vált.

Ezt a mítoszt állandóan táplálták, s így igazi összeesküvés-elméletté nőtte ki magát. Katolikus szerzők⁷ állítják, hogy az adventista környezetben mendemondák terjedtek a 666-os számot illetően, és pedig hogy egy protestáns asszony 1832-ben, római látogatása alkalmával látta XVI. Gergely pápa tiaráján ezt a feliratot; hogy valamelyik XX. század eleji pápa (XIII. Leó, vagy X. Piusz) temetésén látni lehetett a fejdíszén a feliratot; hogy a pápák megkoronázásakor mindig az ezzel a felirattal ellátott tiarát használták (de Eugenio Pacelli XII. Piusként való felkenetése alkalmával biztosan), vagy hogy 1845 húsvétjának egyik miséjén tisztán kiolvasható volt a felirat a pápa fejdíszén. A mítosz hihető, vonzó és izgalmas volt, így hát nehéz volt hatástalanítani.

ÁTÉRTÉKELT ÉRTELMEZÉSEK FLORIN LAIU

EZÚTTAL KIZÁRÓLAG
A „NÉV NEVE” ADVENTISTA
ÉRTELMEZÉSÉNEK TÖRTÉNETÉRE
ÖSSZPONTOSÍTUNK.

1910-ben egy protestáns provokációra reagálva egy a katolicizmusra frissen áttért fiatal ember levelet írt a Bombay-i katolikus folyóiratnak, a *The Examiner*nek, amelyben megkérdezte, hogy mi az igazság a *Vicarius Filii Dei* titulussal, a 666-tal és a pápai tiarán található felirattal kapcsolatban. A lap főszerkesztője, a jezsuita Ernest R. Hull nem tulajdonított nagy jelentőséget a történetnek, egyáltalán nem utalt a tiarára, nem vetette el a titulus hitelességét, viszont két ellenérvvel állt elő:

1. Megszokott dolog, hogy minden nagy személyiségnek ellensége van.

2. Ostoba évről van szó, mivel évszázadok óta üznék sportot abból sokan, hogy olyan neveket, titulusokat találjanak a pápasággal kapcsolatosan, amelyek összefüggésbe hozhatók a 666-os számmal, és hogy a megnevezés betűinek gemátriai összege semmit sem bizonyít, ugyanis sok név vagy rangcím esetében az összeg ugyancsak 666 lenne, példaként említve a saját nevét (ERNESTVS REGINALDVS HVLL = 666). Következésképpen egyszerű spekulációs játékról van szó, aminek nincs hitele, s ami túlságosan megsokszorozná az antikrisztusok számát. Hull azonban nem adott magyarázatot arra, hogy miért csak a keresztnévét latinizálta, és nem a családnevét is. Nyilvánvalóan ő is ugyanazt a „sportot üzte”, csak védekező „hadállásban”.

Hull cikke felkeltette a *Catholic Review*⁸ folyóirat (Egyesült Államok) szerkesztője, a német Arthur Preuss figyelmét (†1934). Preuss rövidített formában újra kiadta Hull válaszát, amihez bevezetőt is írt. Ezúttal azonban a katolikus fél követett el hibát: Preuss elmulasztotta kitenni a megfelelő helyre az idézőjeleket, így hát azt a benyomást keltette az olvasókban, hogy a botrányos kijelentés szerzője maga Hull. És hogy az irónia tökéletes legyen, az *Our Sunday Visitor* c. szintén amerikai katolikus folyóirat is leköszölte Preuss cikkét, benne a híressé vált kijelentéssel, amely egy valóságos szerkesztői „transzszubsztanciáció” (átlényegülés) által egy katolikus hatóság meghatározásaként csengett:

„A római pápa tisztsége a *Vicarius Filii Dei*, és amennyiben összeadjuk ezeknek a betűknek az értékét (a nagybetűk latin számértékét), a művelet a 666-os összeget adja.”

Végül rájöttek a tévedésre, és az *Our Sunday Visitor* elvetette a kompromittáló kijelentést. Ennek ellenére a folyóirat „történelmi” mondatát a továbbiakban is a legnagyobb komolysággal idézték annak bizonyítékként, hogy a titulus feliratként szerepel a pápai tiarán vagy a püspöki süvegen, jöllehet a kijelentés igazi tétje nem a felirat helye, hanem annak valós volta, illetve az, hogy a történelem igazolta-e ennek a kijelentésnek a hitelességét.

1935. augusztus 16-án a katolikus hitre áttért zsidó David Goldstein nekirontott az adventistáknak, akik

ügyet csináltak a pápai titulus számából. Goldstein szerint a *Vicarius Filii Dei* nem a pápa hivatalos tisztsége, és amúgy sem 666 a betűk összege, hanem 665.⁹ 1945-ben folytatta a polémia egy könyvben, vitatva a gemátriai számítás érvényességét, mivel szerinte a *Vicarius Filii Dei* jogcím, miközben az akkori pápa neve XII. Piusz volt. Ez az ellenvetés sem komoly, hiszen a Jelenések fenevadja a pápai királyságra mint politikai-vallásos intézményre utal, nem magára a pápa személyére.

A „fenevad számával” foglalkozó első teológiai bizottság

E katolikus kihívás következményeként 1936. április 16-án Charles H. Watson (a G. K. akkori elnöke) az irodájába hívatta az egyház reprezentatív teológusait: L. E. Froomot, F. D. Nicholt, F. M. Wilcoxot és W. W. Prescottot.

A veterán Prescott zaklatott volt amiatt, hogy ez a „név száma” körüli botrány negatívan befolyásolja az Adventista Egyház hitelességét. A jelek szerint szintén ő vette rá az elnököt a tanácskozás megszervezésére, ugyanis szerinte a *Vicarius Filii Dei* nem egy hivatalos rangcím. Egy 1933-ban publikált írásában kifejtette a véleményét, miszerint ez a tisztség nem hozható összefüggésbe a 666-os

számmal, mivel a név latin nyelvű, nem pedig görög, ahogy azt a Jelenések szövege feltételezné.

Mint ismeretes, a Jelenések könyvét görög nyelven írták, a pápák hivatalos rangcíme pedig 1439-től napjainkig a *Vicarius Christi* (Krisztus helytartója). Azonban ez a titulus is ironikus, kínos, hiszen összevethető, behelyettesíthető a görög *antikrisztus* megnevezéssel János írásaiban (a görögben az *anti* jelentése „valami helyett”, „valamivel/valakivel összehasonlításban”, „valamivel/valakivel versenyben”, és ha egy rangcím megnevezésével együtt használatos, akkor inkább „al”/„helyettes” jelentéssel bír).¹⁰ Csakhogy az *antikrisztus* név betűinek összege nem 666.

Úgy tűnik azonban, hogy Prescott professzor – a katolikusok ellenvetéseitől megfélemlítve¹¹, illetve azon idealista magyarázat fényében, miszerint a 666-os szám olyasvalakit jelöl, aki Jézus ellenfele, mivel Jézus görög neve betűinek összege 888 – kissé elsiette a következőket. Nem tudjuk, honnan kölcsönözte a professzor ezt az idealista értelmezést, az viszont bizonyos, hogy a svéd misztikus tudós, Emanuel Swedenborgnak és a brit presbiteriánus David Thomnak köszönhetően (1766) már ismert tézis volt Európában. Időközben ez az elmélet Amerikában is elterjedt.

1939-ben Henry Brown adventista misszionárius egy 49 oldalas kéziratot szerkesztett, amelyet átadott a teológiai bizottságnak. A dokumentumban kijelenti, hogy továbbra is kitarthatunk amellett, hogy a *Vicarius Filii Dei* latin rangcím a Jelenések 13:18 fenevadjának neve, de tegyük mindezt elővigyázatosan, mivel E. G. White is figyelmeztetett: nem értünk mindent ebben a témában. Szerinte lelkiileg értelmezendő a 666-os szám, és ezt a szemléletet a luteránus Joseph A. Seiss-től¹² kölcsönözte Brown.

Két év múlva, európai kutatómunkát követően (Róma, Bécs, Genf, Párizs, London, Berlin) Froom testvér kijelentette: „A Gratianus dekrétumába foglalt hamis Konstantinusi Adománylevelen kívül sehol sem találtam hiteles utalást arra, hogy a *Vicarius Filii Dei* pápai titulus lenne.” 1939 és 1943 között az új elnök, James L. McElhany felkérésére – William H. Branson vezetése alatt – újból ülésezett a teológiai bizottság. A résztvevők egy 42 oldalas dokumentumot szerkesztettek, amelynek tartalmát ekképpen foglalhatjuk össze néhány mondatban:

A Vicarius Filii Dei megnevezés pápai rangcímként való használata nem annak függvénye, hogy a név felíratként rajta van-e a pápai tiarán vagy püspöksüvegen, és a titulus „hivatalos” jellege sem meghatározó tényező. A Római Katolikus Egyház legtekintélyesebb forrásai – beleértve kilenc pápát és

néhány neves katolikus szerzőt – több mint hét évszázadon keresztül érvényes okiratként hivatkoztak a hamis Konstantinusi Adománylevelre. Ebben a hatalmas történelmi hamisítványban szerepel a *Vicarius Filii Dei* rangcím, amit visszamenőleg Péter apostolra, majd feltételezett utódaira, Róma püspökeire vonatkoztatnak. A Konstantinusi Adománylevelél változatlan maradt a Római Katolikus Egyház hivatalos dokumentumaiban és kanonikus törvényeiben a VIII. századtól a XX. századig.

A vita napjainkban is tart. Ezzel azonban lapunk következő számában fogunk foglalkozni. ■

Florin Lăiu, nyugdíjas bibliatanár

1. A jelen cikkhez felhasznált információs alapforrás: L. E. Froom: *Prophetic Faith of Ours Fathers*, 4. köt., 1954: 1991-1992; valamint Edwin de Kock cikke az Adventista Enciklopédiában: <https://encyclopedia.adventist.org/article?id=5FP8#fnref122>
2. Froom: 4PFOF 1954:1991-1992.
3. 4PFOF 322.
4. 4PFOF 268. Valaki (feltehetőleg A. J. Krupp, aki Miller ismerőse volt) az „A Voice From Pennsylvania” álnév alatt azt írta 1833-ban a *Watchman of the Night and Millennial Morning* című folyóiratban, hogy a 666-os szám az 1177 és 1843/1844 között eltelt időszakot jelenti.
5. Edwin de Kock azt nyilatkozta Uriah Smith-ről 1865-ben, hogy az első adventista szerző volt, aki a 666-os számról tanulmányt publikált, s amelyben leírta, hogy a 666 a pápai antikrisztus száma (= VICARIVS FILII DEI). <https://encyclopedia.adventist.org/article?id=5FP8>
6. Anne T. J. Bullard: *The Reformation: A True Tale of the Sixteenth Century*, 1832.
7. www.catholicfidelity.com/apologetics-topics/papacy/vicarius-filii-dei
8. A folyóiratot később *Catholic Fortnightly Review*-ra keresztelték.
9. D. Goldstein logikája szerint az L előtti I „50–1”-ként olvasandó, nem „50+1”-ként. A katolikus kutató azonban itt tévedett, mivel ugyanazt az értelmezési elvet kellett volna alkalmaznia a V előtti I esetében is, és akkor a végeredmény 662 lett volna, nem 665. A gematria a latin nevek esetében minden számértékkel bíró betű saját értékét veszi számításba, mint a héber és a görög nevek esetében, mivel misztikus konvencionális rendszerről van szó, nem pedig aritmetikai számításról.
10. 1Jn 2:18, 22; 4:3; 2Jn 1:7. Az *anti* előtag esetében lásd Mt 2:22; Lk 1:11 verseit.
11. Prescott nagyon aprólékosan, lelkiismeretesen foglalkozott ezekkel a dolgokkal. Habár maradéktalanul hűséges volt az Adventista Egyház legfontosabb értelmezéseihez, nem kételkedett abban, hogy a Jelenések 13-ban szereplő fenevad maga a pápaság, csak hogy ő másképpen számította ki az 1260 nap-év periódust: 533–1793.
12. Josef A. Seiss: *The apocalypse. Lecture on the Book of Revelation*. Cosimo Classics, New York, 1900. 2007:848. BooksGoogle.

A MEGPRÓBÁLTATÁS ÖRÖME

**BIZTOS
CÉLPONT
AUREL
NEAȚU**

**TÚL KELL LÁTNUNK
A SZENVEDÉSEKEN
ÉS A MEGPRÓ-
BÁLTATÁSOKON!
LEBEGJEN SZE-
MÜNK ELŐTT ISTEN
VÉGSŐ CÉLJA! CSAK
ÍGY FOGJUK TUDNI
MEGÉRTENI AZT,
CSAK ÍGY FOGUNK
TUDNI ERŐTELJE-
SEN BÍZNI URUNK-
BAN, CSAK ÍGY
FOGJUK ÖRÖMMEL
HORDOZNI TERHE-
INKET A FÁJDALOM
VÖLGYÉBEN.**

Teljes örömmel tartásatok, atyámfiai, mikor különféle kísértésekbe estek, tudván, hogy a ti hiteteknek megpróbáltatása kitartást szerez.” (Jak 1:2-3)

Nehéz időket, a vég napjait éljük, amelyekről írtak a próféták, amelyekről mi is oly sokat beszéltünk s amiket vártunk. Az előttünk álló megpróbáltatások felzaklatnak, aggodalmat és félelmet keltenek bennünk. Minden oldalról egyre komorabb és sötétebb híreket kapunk. Csupán egyetlen hely maradt, amely segíthet megőriznünk a világosságot, a reménységet és a bátorságot. Ez a hely Isten Igéje, amelyből erőt és tanítást nyerünk, és amely segít megállnunk ezekben az időkben.

Jakab apostol mondja: „Teljes örömmel tartásatok, atyámfiai, mikor különféle kísértésekbe estek, tudván, hogy...” Senki sem szeretne próbákat átélni. Senki sem szereti a szenvedést. A megpróbáltatásnak örülni tudó ember látszólag elveszítette a józan eszét. Isten azonban azt mondja, hogy a nehézség, a szomorúság és a megpróbáltatás az egyetlen módszer, amely által a hitünk növekedik és erősödik, hiszen sokkal nehezebb megpróbáltatások is jönnek, és akkor majd még erősebb hitre lesz szükségünk!

Ha visszatekintünk testvéreink megpróbáltatásaira, Isten embereinek hittapasztalataira, vagy saját, mély völgyeinkre, amelyeken át kellett haladnunk, és amelyekből kimentett az Úr, lesz erőnk tovább haladni.

Ellen White írta: „Elmúlt történelmünket lépésről lépésre áttekintve jelen helyzetünkig elmondhatom: Dicsőség Istennek! Amint látom az Úr tettét, csodálattal és bizalommal vagyok eltelve Krisztus, a Vezetőnk iránt. Semmit sem kell félnünk a jövőtől, kivéve, ha elfeledkezünk az útról, amelyen vezetett bennünket az Úr, és tanításáról, amelyet elmúlt történetünk során adott nekünk” (*Az utolsó napok eseményei*, 72. o.).

Ahogy múltbeli „oroszlánvermeinkből” Isten képes volt erős karral kimenteni bennünket, jöhet bármi, gondunkat fogja viselni a jövőben is.

És miután győztesként mentett ki egy-egy megpróbáltatásból, és ez teljes nyugalmat hozott számunkra, meg fogja adni azt a mennyei örömet is, amelyről az apostol beszél, és amely boldogság az Istennel való naponkénti járásnak az eredménye. Nem tudjuk, hogy mennyi ideig tart majd a nehéz idő ezen a világon, de azt tudjuk – és bátorítást is kaptunk erre vonatkozólag –, hogy Isten minden próbában velünk lesz.

Jakab apostol még azt is elmondja, hogy éppen ezek a próbák munkálják bennünk azt a szükséges és fontos kitartást, amivel rendelkezünk kell a küzdelmeinkben. A türelem a megpróbáltatás egyik végcélja, ugyanakkor első gyümölcse is. A türelemre utaló görög *hupomene* kifejezés jelentése: határozottság, megingathatatlanság, ellenállóképesség. Türelemre van szükség, hogy győztesként kerülj ki a próbából, de épp a megpróbáltatás eredményezi ezt a türelmet. Ez olyan, mint amikor szaladsz. A szaladáshoz ellenállóképességre van szükség, viszont éppen a szaladás növeli az ellenállóképességedet és a fizikai erőnlétedet. A türelem segít nyugodtnak maradni és bízni az Isten által felkínált végső szabadulásban. Szavaink és tetteink által ezt a bizalmat adjuk tovább azoknak az embereknek, akiket az Úr ránk bízott.

Létfontosságú e magatartás elsajátítása. Ezzel biztosítjuk be magunkat, hogy valóban kitartunk a végsőig, hogy nem adjuk fel és nem veszünk el az úton. Lukács evangélista mondja: „A ti béketűréseitek által nyeritek meg a lelketeket” (Lk 21:19). Túl kell látnunk a szenvedéseken és a megpróbáltatásokon, és lebegjen szemünk előtt Isten végső célja! Csak így fogjuk tudni megérinteni azt, csak így fogunk tudni erőteljesen bízni Urunkban, sőt mi több, csak így fogjuk örömmel hordozni terheinket a fájdalom völgyében.

„Nézvén a hitnek fejedelmére és bevégezőjére, Jézusra, aki az előtte levő öröm helyett, megvetve a gyalázatot, keresztet szenvedett, és az Isten királyi székének jobbára ült” (Zsid 12:2). ■

Aurel Neațu, a Romániai Unió elnöke

KALANDOZÁS A BIBLIA VILÁGÁBAN

A. Hódítsd meg Kánaánt!

Izrael gyermekei fel lettek szólítva, hogy foglalják el Kánaánt. A törzsek sorsot húztak, és a sorshúzás eredményeképpen rájuk eső területet kellett meghódítaniuk. Te is meghódíthatod Kánaánt, ha válaszolsz a nemzetségekkel kapcsolatos kérdésekre.

**OLVASOK ÉS
FELFEDEZÉK**
**ALINA
CHIRILEANU**

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztálya
igazgatójának asszisztense

1. Milyen élelmet talált Rúben a mezőn, amit aztán elvitt az édesanyjának, Leának?

2. Ki volt a Júda nemzetségéből származó első király? _____
3. Mely törzs kapott területet a Jordánon túli területeken: a benjáminiták, Dán vagy Gád nemzetsége? _____
4. Hogy hívták Jákob legkisebb gyermekét? _____
5. Melyik tenger közelében telepedett le Nafthali törzse _____
6. Melyik volt az a törzs, amelynek az egyik fele a Jordán egyik oldalán, a másik fele pedig a Jordán túloldalán telepedett le? _____
7. A testvérek közül melyik volt a fiatalabb, Efraim vagy Manassé? _____
8. Mit loptak el a Dán nemzetségéhez tartozó férfiak Míka házából? _____
9. Nyugat felől mivel volt szomszédos Áser nemzetsége? _____
10. Melyik volt Izrael legdélebben fekvő városa, amely Simeon törzséhez tartozott? _____
11. Hogy hívták Zebulon édesanyját? _____
12. Amikor Jákob megáldotta a fiait, milyen állathoz hasonlította Izsakhárt? (1Móz 49) _____

B. Azonosítsd a bibliai személyeket!

Könnyen felismerhetjük a bibliai személyeket, ha ismerjük életük fontosabb eseményeit, vagy a történetükkel kapcsolatos kulcsszavakat. Például: az „oroszlánok verme” kifejezés minden bizonnyal Dánielt juttatja eszünkbe. Az alábbi kulcsszavak segítségével próbáljátok azonosítani a bibliai személyeket.

1. _____ Kígyó; kíváncsú gyümölcs; kert.
2. _____ Nádkosár; Vörös-tenger; kivirágzó vessző.
3. _____ Templom; bölcsesség; példabeszédek.
4. _____ Kakas; levágott fül; árulás.
5. _____ Vakság; apostoli levelek; missziós utazások.

Megoldás: A – 1. mandragóra; 2. Dávid; 3. Gád; 4. Benjámin; 5. Gallileai-tenger; 6. Manassé; 7. Efraim; 8. faragott képet, efordot, teráfot és öntött bálványt; 9. Földközi-tenger; 10. Beerséba; 11. Lea; 12. erős csontú száma. B – 1. Éva; 2. Mózes; 3. Salamon; 4. Péter; 5. Pál apostol.

Akarsz Jézusért szolgálni? Segítünk!

Együtt a körben

Kiképzés kiscsoportok vezetésére

január 16 – február 2.

minden vasárnap
és szerda este
18 órától, ZOOM-on.

Előadó: **dr. Szabó László**

Feliratkozás: január 5-ig a lelkésznél
vagy a csatolt linken.

Tarts velünk!